

مکنزی، آر.دی.

۲۱۲۵E- «منابع چهارگانه»

ساختمانهای شاه عباسی اصفهان».

مقرنس، سالنامه هنر و معماری اسلامی،

جلد ۵ (شماره ۱۹۶۲)، ص ۱۰۳-۱۲۸، انگلیسی.

محل نگهداری: کتابخانه مرکز میراث فرهنگی (تهران)

کد پارسا: G۲۵۴۴۹

Abbas I

عنوان به لاتین:

Four Sources on shah Abbss's

Building of Isfahan

ساختمانهای شاه عباسی اصفهان؛

معماری صفویه.

گفتاری است در تحلیل محتوای منابع چهارگانه‌ای که در رابطه با ساختمانهای منتسب به شاه عباس در اصفهان نوشته شده‌اند. این چهار منبع به نامهای: تفاوت الآثار، تاریخ عباسی، تاریخ عالم آرای عباسی و روضة الصفویه در عهد شاه عباس نوشته شده‌اند و دلایل اقتصادی و اجتماعی ساخت این ابنیه را تحلیل می‌کنند. قصول مقاله عبارتند از: ۱. منابع: در این فصل نویسندگان و جریان نوشتن منابع به اختصار بیان می‌شود. ۲. ترجمه‌ها: ترجمه بخشهایی از منابع مذکور را ذکر می‌کند که رویدادهای آن دوره و بناهای شاه عباسی را ذکر نموده‌اند. ۳. ملاحظات: در کنار استفاده از چهار منبع مذکور از گفته‌های مورخان دیگر جهت توصیف بناها، دوران‌بندی آنها و دلایل اقتصادی، سیاسی و اجتماعی شاه عباس از ساخت میدان نقش جهان، مسجد شاه، پل الله‌وردی خان و... بهره برده است. در پایان دو طرح کلی از موقعیت آثار باستانی اصفهان و چند تصویر از ساختمانها ارائه شده است.

13 MAYIS 2008

Abbas (I) 010027

20 Temmuz 2016

A
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

‘Abbās I

‘Abbās I (r. 995–1038/1587–1629) was one of three sons of Muḥammad Khudābanda (d. 1003–5/1595–6) and the grandson of Ṭahmāsp I (r. 930–84/1524–76) and great-grandson of the first Šafavid ruler, Ismā‘īl I (r. 907–30/1501–24). Born in 978/1571, he is understood to have become shah in 995/1587, when leaders of two of the most important Kizilbāsh tribes swore allegiance to him, in preference to his father, who had become shah in 985/1577. ‘Abbās died in Māzandarān on 24 Jumādā I 1038/19 January 1629.

Western historians often highlight the forceful personality of ‘Abbās, often styled “the Great,” on the basis of the “transformational” nature of his long reign. They attribute to ‘Abbās’ “weak” successors the subsequent decline and fall of the dynasty, usually as marked by the Afghan capture of Isfahan, the Šafavid capital, in 1135/1722.

‘Abbās’ policies, in fact, generally reprised those of his grandfather and great-grandfather. Aged sixteen at his accession, the young ruler was beholden mainly to his supporters among the realm’s tribal and

Tajik elements and continued the established Šafavid—and the long-standing Iranian—practice of constituency politics, whereby rulers sought to solidify their position by reaching out to the key sectors of society.

The Šafavid polity was founded initially on the allegiance paid the Šafavid house by the region’s established Turkic tribal and Tajik/Persian administrative elements. As exemplified by the poetry of Ismā‘īl I, Šafavid spiritual discourse appealed to the former through the identification of the ruler as *pīr* (leader) of the Šafavid Šūfī order but also as *ghāzī* (holy warrior) and *akḥū* (brother), and as *sayyids*, ‘Alī, Jesus, and even the Twelfth Imām himself. Such rhetoric spoke to the messianic, egalitarian tendencies of the region’s Turkic tribal groups whose military power underlay the earlier Akkoyunlu (Āq Qoyūnlū) and the Karakoyunlu (Qarā Qoyūnlū) tribal polities but which neither of these was able to institutionalise. Incorporated into the Šafavid polity and known collectively as the Kizilbāsh, these tribes spearheaded Ismā‘īl’s capture of Tabrīz in 907/1501 and the Iranian plateau and eastern Iraq by 916/1510. He further cemented

1-6

Abbas I
010027

کتابخانه

فصلنامه اسناد، مطبوعات و متون
دوره دوم، سال چهارم، شماره سیزدهم، پاییز ۱۳۹۰

صاحب امتیاز: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

مدیر مسئول و سردبیر: رسول جعفریان

مدیر اجرایی و دبیر تحریریه: کاظم آل‌رضا امیری

مدیر هنری و طراحی: رضا سفیدکوهی

حروفچینی: آذر سرخانی

ویراستار: صفورا فضل‌اللهی، مرضیه راغبیان

لیتوگرافی: نقره آبی

چاپ متن و جلد: نقره آبی

ناظر چاپ: نیکی ایوبی‌زاده

مقالات مندرج در پیام بهارستان، مبین آرای نویسندگان آنهاست

پیام بهارستان در ویرایش مطالب آزاد است

استفاده از مطالب پیام بهارستان با ذکر منبع آزاد است

نشانی: تهران- میدان بهارستان- کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

کد پستی: ۱۱۵۷۶۱۳۴۱۱

تلفن: ۰۲۱-۳۳۱۳۷۸۰۳

دورنگار: ۰۲۱-۳۳۱۲۹۳۸۵

نشانی الکترونیکی: www.ical.ir

پست الکترونیکی: Payam@ical.ir

Dah Abbas
181550

گرایش‌های سبکی دوران شاه عباس اول^۱

06 Mart 2016

ریچارد اتینگهاوزن

مترجم: صفورا فضل‌اللهی

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

از میان ادوار بدیع تاریخ هنر اصفهان دو دوره از دیگران ممتازترند: دوره سلجوقیان در قرن ششم و هفتم هجری قمری و دوران شاه عباس اول (۱۰۴۶-۱۰۶۰ م.ق). از دوران سلجوقی تنها مسجد جامع اصفهان باقی مانده و از دوران شاه عباس غیر بناهای مهمی که جذابیت‌های هنری انکارناپذیری دارند هنرهای تزیینی، نقاشی و طراحی‌های فراوانی نیز به یادگار مانده است. این ایام را می‌توان با ادوار مهم هنری غرب همچون عصر گوتیک یا باروک مقایسه کرد که نشانه‌های ویژه هر عصر در معماری، مجسمه‌سازی، نقاشی و هنرهای تزیینی آن نیز جلوه‌گر است. به رغم آنکه هر بیننده‌ای با دیدن اصفهان پایتخت شاه عباس زبان به تحسین این دوران می‌گشاید که از ادوار یگانه هنر است، تردیدهای فراوانی در باب ویژگی هنر این ایام وجود دارد. برای نمونه میان معماری دوران تیموری و شاه عباس شباهت‌های بسیاری دیده می‌شود همچنین در اواخر این ایام تمایل دوباره‌ای هر چند محدود، به نقاشی دوره تیموری دیده می‌شود. با این همه کسی بناها و ساخته‌های صفوی را با دوران تیموری یکسان نمی‌پندارد. بسیار اظهار شده که هنر دوران شاه عباس متکی بر «ارزش‌های ظاهری» است پس با این احوال هنر دوران شاه طهماسب، تیموری، تمامی هنر اسلامی و حتی ابنیه نخست اسلامی همچون قبة الصخرة^۲ در اورشلیم را نیز متکی بر ارزش‌های

1. Richard Ettinghausen, Richard. "Stylistic tendencies at the time of Shah ABBAS", studies on Isfahan part 2, 1974, p593-628

۲. قبة الصخرة (به عربی قبة الصخرة المشرفة) یکی از مهم‌ترین آثار معماری اسلامی بعد از مسجد الاقصی در بیت المقدس است. این مسجد تقدس خاصی نزد مسلمانان دارد. همچنین یکی از قدیمی‌ترین نمونه‌های هنر معماری ارزشمند تمدن اسلامی است.

علي رضا قره بلوط , معجم المخطوطات الموجودة في مكتبات
استانبول و أناطولي, الجزء الأول, [y.y.,t.y.] , ISAM 141806

s. 618-619

MAJLIS AL-DA'IRAT AL-ILMIYAH
SONNE ET CULTURE OMANIYAH

16 HAZ 2008

Alb I

1933 - شاه عباس الأول بن شاه طهماسب الإيراني

الفارسي المتوفى ...

من تصانيفه :

1 - رجا نامهء صلح من شاه عباس الأول إلى السلطان أحمد

الأول (ف)

619

أمانت خزينه سي رقم 1351 ورقة 13 ؛

Timur
Abbas I

428. GRONKE, Monika. "The Persian court between palace and tent: from Timur to 'Abbâs I", in: Lisa Golombek & Maria Subtelny eds., *Timurid art and culture: Iran and Central Asia in the 15th century*. Leiden, Brill, 1992, pp. 18-22 (Muqarnas Supplements, 6)

L'A. discute certains aspects du processus de sédentarisation, et notamment, les différents rôles remplis par le camp royal, la ville capitale et les parcs résidentiels suburbains. Le centre du pouvoir politique et militaire se situe dans le camp royal, en mouvement; la capitale — dont l'établissement traduit déjà l'abandon des principes nomades de mobilité —, est le centre des activités culturelles et artistiques; les parcs résidentiels essayent de réconcilier "la liberté de la vie nomade avec les plaisirs de la culture et de la civilisation sédentaire" (p. 20). La vie de la cour timouride se déroule dans les parcs suburbains et le camp royal: fait bien connu, qui vient de l'héritage nomade des Timourides. Ce style de vie continue d'être en usage à l'époque safavide; ainsi les chroniqueurs safavides montrent peu d'intérêt pour la question du transfert de la capitale de Tabriz à Qazvin, et de là à Ispahan; en revanche ils arrangent leurs chapitres selon le rythme du déplacement saisonnier du camp royal. M.S.

**Abstracta Iranica (Suppl. Studia Iranica),
c. 15-16, 1992-1993, Tehran 1997. p. 99**

243. MELVILLE, Charles. « A Lost Source for the Reign of Shah 'Abbas : the *Afzal al-tawārikh* of Fazli Khuzani Isfahani ». *Iranian Studies*, 31/2, (Spring 1998), pp. 263-265. [Volume spécial : *Historiography and Representation in Safavid and Afsharid Iran*, Rudi Matthee éd.].

Découverte sensationnelle dans la bibliothèque du Christ's College à Cambridge : le manuscrit Dd.5.6 n'est pas une autre copie du *Tārīḥ-e 'Ālam-ārā-ye 'Abbāsī*, la célèbre chronique safavide de l'époque de Šāh 'Abbās Ier par Eskandar Beg Monšī, mais un ouvrage tout à fait indépendant concernant le règne de ce souverain. L'auteur en est Fadlī Ḥuzānī Ešfahānī (f. 20a), et l'ouvrage en question est le troisième volume, que l'on considérait perdu, de sa chronique intitulée *Afḍal al-tavārīḥ*. L'identification a pu être confirmée par la collation des autres références biographiques dispersées dans le texte. L'ouvrage est une source de grande valeur pour le règne de Šāh 'Abbās Ier, car elle représente un point de vue non officiel et contient un certain nombre d'informations uniques. Son édition, avec les volumes 1 et 2, annoncée par l'auteur, est très attendue. M.S.

(52) Abbas
Safavid
(T)

1000
1000
1000

204. SOTŪDE, Manūchehr (éd.) avec la collaboration de Īraj Afšār. *Asnād-e pāderiyān-e Karmelī bāzmānde az 'aṣr-e Šāh 'Abbās-e Ṣafavī / Remained Documents of Carmelite Padres Since Shah Abbas Era*. Tehrān, Mīrāt-e maktūb, 1383/2004, 328 p., index.

Cette édition de documents concernant les carmélites en Perse constitue un très important complément au travail de H. Chick, éd. (*A Chronicle of the Carmelites in Persia...*, 2 vols, Londres, 1939), aux documents concernant la correspondance de Šāh 'Abbās Ier avec les États européens édités par 'Abd al-Ḥoseyn Navā'i (cf. *Abs. Ir.* 3, 1980, c.r. n° 319), à la publication d'autres documents signalée par A. M. Piemontese dans son *Catalogo dei manoscritti persiani...* (Rome, 1989, cf. *Abs. Ir.* 14, 1991, c.r. n° 17), p. 210, note 167, et aux contributions de Francis Richard (voir *infra*).

Le présent ouvrage concerne la publication de documents conservés à la Bibliothèque nationale de Naples. L'édition est basée sur la description donnée par A. M. Piemontese dans son catalogue (VI, Napoli, Biblioteca nazionale 235. Ms. III.F.30), reproduit en extrait (pp. 205-210 du texte italien, aux pp. 267-273 de cet ouvrage). Le manuscrit constitue l'unique copie traduite en persan de ces documents. Il est édité intégralement et présenté avec soin par M. Sotūde, décédé depuis. Il comporte 162 lettres envoyées d'Europe à la cour de Šāh 'Abbās et les réponses de la chancellerie de cette cour, ainsi que les *farmān* et *dastūr* du shah concernant, entre autres, le commerce de la soie. Dans une note (*yād-dāšt*), M. Afšār présente les sources et travaux et, notamment, outre le catalogue de M. Piemontese, les nombreuses contributions de F. Richard. Cette note est suivie d'un index (*fehrest*) présenté sous la forme d'un répertoire des intitulés des documents publiés, numérotés de 1 à 170. Les noms propres européens sont signalés en caractères latins, entre crochets. Il est intéressant de noter que, dès l'intitulé de ce manuscrit persan, le Pape de Rome est nommé « Rim Pāpā » (Rim, en turc, pour le persan Rūm).

En annexes sont donnés : 1. La reproduction des première et dernière pages du manuscrit ; 2. L'original italien de l'extrait du catalogue de A. M. Piemontese (voir *supra*) ; 3. La traduction persane, par M. Rūhbaḥšān, d'un article de F. Richard intitulé « Les privilèges accordés aux religieux catholiques par les Safavides, quelques documents inédits », paru dans *Dabireh*, n° 6 (Paris, automne 1989). L'ouvrage est complété par des index : noms de personnes ; noms géographiques, des groupes tribaux, socio-religieux ; mois du calendrier chrétien, suivis d'un tableau de concordance des dates hégirienne et chrétienne pour chacun des 170 documents. La réalisation soignée de cet ouvrage fait honneur à la collection Mīrāt-e maktūb. J.C.

Alb 6002

MAINTENANT EN VENTE
BIBLIOTHÈQUE

10 KASIM 2008

272. AFŠAR, Iraj, «Joz'iyâti dar bâre-ye vafât-e Šâh 'Abbâs». *Āyande*, 10, 2-3 (1363/1984), pp. 136-139.

Pour exposer ces «détails sur la mort de Châh 'Abbâs» (I), l'auteur s'appuie sur l'«Histoire de la famille des Mar'âsi-e Mâzandarân» (*Târix-e xândân-e mar'âsi-e mâzandarân*) (ms. unique à Yazd, bibl. Vaziri; publié en 1356/1977), écrite par Mir Timur, membre de cette famille apparentée à celle des Safavides, qui continua jusqu'en 1075/1664 l'histoire de cette famille (commencée avant lui en 881/1476). Il ressort du document que Šâh 'Abbâs mourut à Ašraf, au Mâzandarân, en 1037/début 1629. Une suite à cet article est annoncée. C. F.

Abst. Ir. Suppl. 4, 1984 Leiden. s. 62-63

1984
EXIM
1985

MADDE YAYINLANDIRGAN
SONRA GÖLEN DOKÜMAN

Abbas I
01 0027
Safaviler
Hatifi
Timur
Erdabil
Abbas(?)

239. NEWMAN, Andrew (ed.). *Society and Culture in the Early Modern Middle East: Studies on Iran in the Safavid Period*. Leiden, Brill, 2003, xxi + 429 p., plates (B&W, colour), maps, charts, appendices, index (Vol. 46, Islamic History and Civilization: Studies and Texts).

The volume comprises 20 of the original 42 papers first presented at the Third International Round Table on Safavid Persia in Edinburgh in 1998, published here in revised and expanded versions thanks to the editorial efforts of Andrew Newman. The volume emphasizes particularly Safavid art and craftsmanship but also addresses other features such as historiography, numismatics, popular culture, and religious institutions.

Table of matters:

Section 1: Michele Bernardini, "Hâtifi's *Timûrnâma* and Qâsimî's *Shâhnâmeh-yi Ismâ'il*: Considerations towards a Double Critical Edition", pp. 3-18; Sholeh Quinn, "The Timurid Historiographical Legacy: A Comparative Study of Persianate Historical Writing", pp. 19-32; Karin Rührdanz, "Illustrated Persian *Ajâ'ib al-makhlûqât* manuscripts and their Function in early Modern Times", pp. 33-48. Section 2: Iraj Afshar, "*Maktûb* and *Majmû'a*: essential Sources for Safavid Research", pp. 51-62; Charles Melville, "New Light on the Reign of *Shah 'Abbâs*: Volume III of the *Afzâ' al-Tawârikh*", pp. 63-96; Anthony Welch, "Safavi Iran as Seen Through Venetian Eyes", pp. 97-122. Section 3: Sheila Blair, "The Ardabil Carpets in Context", pp. 125-144; Stephen Blake, "Shah 'Abbâs and the Transfer of the Safavid capital from Qazvin to Isfahan", pp. 145-164; Robert Hillenbrand, "The Scarophagus of Shah Ismâ'il at Ardabil", pp. 165-190. Section 4: A. T. Adamova, "Muhammad Qâsim and the Safavid School of Painting", pp. 193-212; Barbara Brend, "Another career for Mirzâ 'Alî'?", pp. 213-236; Jonathan Bloom, "Epic Images Revisited: An Ilkhanid Legacy in Early Safavid Painting", pp. 237-248. Section 5: E. Bahari, "The Sixteenth Century School of Bukhara Painting and the Arts of the Book", pp. 251-264; Rudi Matthee, "The Safavid Mint of Huwayza: The Numismatic Evidence", pp. 265-292. Section 6: Shahzad Bashir, "After the Messiah: The *Nûrbakhshîyya* in Late Timurid and Early Safavid Times", pp. 295-314; Jean Calmard, "Popular Literature Under the Safavids", pp. 315-340; Ihsan Ishraqi, "Noqtaviyya à l'époque des Safavides", pp. 341-350; Rasul Ja'fariyan, "The Immigrant Manuscripts: A Study of the Migration of Shī'i Works from Arab Regions to Iran in the Early Safavid Era", pp. 351-370; Andrew Newman, "*Bâqir al-Majlisî* and Islamicate Medicine: Safavid Medical Theory and Practice Re-examined", pp. 371-396; Mansur Sifatgol, "Safavid Administration of *Awqâf*: Structure, Changes and Functions, 1077-1135/1666-1722", pp. 397-408.

Uliga Alp M.
Ilhanidar
Savut
Bukhara
Nurbakhshiye
Majlisî
(M. Bakir)
Tip
Vohif

A detailed review is forthcoming in *St. Ir.*

CM.

19 ARA 2006

MADDE YAYINLANDIRGAN
SONRA GÖLEN DOKÜMAN

427. SZUPPE, M. "Un marchand du roi de Pologne en Perse, 1601-1602". *Moyen-Orient et Océan Indien* 3 (1986) pp. 81-110.

Depuis le XVe siècle, la Pologne entretenait avec l'Iran des relations s'inscrivant, comme dans le cas d'autres pays de la Chrétienté européenne, autour de projets d'alliance contre la Turquie. Mais ce n'est qu'à partir de la mission commerciale de Muratowicz que des relations économiques et diplomatiques s'établissent entre la Pologne et l'Iran.

Dans cet article, l'A. étudie la *Relation* de Sefer Muratowicz, marchand arménien originaire de Turquie, "citoyen de Varsovie", envoyé en Perse par le roi Sigismond III Vasa avec diverses commandes (tapis, tissus, sabres, musc, etc.). Parti de Varsovie au printemps 1601, il arriva en septembre 1601 à Kâšân (où il passa commande de tapis d'après des dessins originaux); puis, sur l'invitation d'un certain Tahmas(p)-Beg (un "Arménien", selon Muratowicz), il alla à Ispahan, à la cour de Shâh 'Abbâs I et retourna à Varsovie en septembre 1602. Cette *Relation* est conservée dans des versions abrégées basées sur des manuscrits perdus (éd. originales de 1745, 1777). En tenant compte des variantes des textes édités, l'A. nous fournit une traduction commentée de la *Relation* de la mission proprement dite (pp. 93-100) et un extrait du *Journal* de cet envoyé concernant l'arrivée de l'ambassadeur de Moscou chez le Roi de Perse qui lui fut relatée par "Tahmas-Beg" (pp. 100 s.).

Chargé d'une simple mission commerciale, Muratowicz fut reçu, avec les égards accordés aux envoyés officiels, par Shâh 'Abbâs I qu'il parvint à décider à entamer une correspondance officielle avec Sigismond III (p. 86). Outre son importance sur le plan de l'histoire économique et culturelle (l'A. esquisse l'historique de "l'amour des objets orientaux en Pologne" et tente de localiser les tapis persans "de type polonais" — dont ceux commandés par Muratowicz — appartenant à cette période, pp. 84 s.), cette *Relation* "atteste la grande vivacité de l'idée européenne de grande coalition anti-turque". Bien que parfois inexacte (v. notamment la prétendue conversion de Shâh 'Abbâs I au christianisme, p. 89), elle apporte de précieuses informations sur les missions de Sherley-Bayât et de Pir Qoli Beg à Moscou (1599-1600) et surtout sur la mission "perdue" de Zasiiek (1601) à la cour de Shâh 'Abbâs I (pp. 90 ss.).

J. C.

AMİTÖE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DÖKÜMAN

ABBAS I
31.8.1989

فكري الجزار ، مداخل المؤلفين و الأعلام العرب حتى عام ١٢١٥ هـ = ١٨٠٠ ،
الجزء الثاني، ١٩٩٢، الرياد، ص. ٧٦٥ . DIA KTP.16760..

- Abba I

الشاه عباس الكبير

عباس بن محمد خدابنده

٩٧٨ — ١٠٣٨ هـ

١٥٨٨ — ١٦٢٩ م

- الشاه عباس الكبير / تأليف الدكتور بديع محمد جمعة - بيروت: دار النهضة العربية، ١٤٠٠ هـ.

١٩٨٠ م.

MAJLIS TERATAH BERTAN
SONBA CERIA BOSBMAN

04 SUBAT 1995

Abbas E

01002 7

310 Abbas

310. SCHMITZ, B., «On a special hat introduced during the reign of Shāh 'Abbās the Great», *Iran*, 22 (1984), pp. 103-112.

Étude iconographique, étayée par les récits persans et occidentaux, d'un type de coiffure mis en vogue sous le règne de Šāh 'Abbās, mais dont l'origine serait le *tāj* des *qizilbaş*, apparu en songe à Seyx Heydar en 750/1487. Cette étude intéressera aussi bien l'historien que l'iconographe. R.

Abst. Iranica Suppl. 8, 1984 Leiden. 5. 73

RECEIVED
MUSEUM
OF
ANTHROPOLOGY
AND
ETHNOLOGY
UNIVERSITY OF
LEIDEN
THE NETHERLANDS

19 EKIM 1996

216. HERZIG, Edmund M. "The Deportation of the Armenians in 1604-1605 and Europe's Myths of Shah 'Abbas I", in Charles Melville ed., *Pembroke Papers I. Persian and Islamic Studies in honour of P. W. Avery*. Cambridge, Centre of Middle Eastern Studies, Univ. of Cambridge, 1990, pp. 59-71.

Basée sur une solide documentation de sources européennes, arméniennes et persanes, cette étude démonte le mythe de Shah Abbas Ier, notamment comme protecteur des Arméniens, que l'on trouve dans les sources européennes depuis la relation de Pietro della Valle jusqu'à celle de Chardin. C'est après les conflits ottomano-safavides de 1603-1604 que Shah Abbas décida de déplacer des populations arméniennes des zones stratégiques vers l'intérieur de l'Iran, notamment vers la nouvelle Jolfâ à Ispahan. Selon les historiens arméniens, depuis Arak'el de Tabriz, le règne de Shah Abbas Ier est considéré comme "le cataclysme culminant de la période longue et désastreuse des guerres ottomano-safavides et des révoltes *celali/jalâli*" (p. 60). Après leur terrible déportation, à la hâte et en plein hiver, les Arméniens les moins défavorisés purent s'installer à Jolfâ, d'autres dans divers quartiers d'Ispahan ou dans des villages des environs, et une petite colonie à Shiraz. Ceux du Mazanderan et du Gilan furent probablement déportés quelque dix années plus tard. Selon des estimations contemporaines, le nombre de morts, des déportés, des esclaves, se compterait en dizaines ou centaines de mille; "de Jolfâ à Naxçevân à Erevân à Erzurum à Vân, aucun bâtiment ne resta debout" (p. 67, d'après des sources arméniennes). Tout d'abord liée à une stratégie de terre brûlée (p. 63), cette déportation fut ensuite utilisée à son profit par Shah Abbas Ier qui n'accorda sa protection qu'à une partie des Arméniens, ceux de la nouvelle Jolfâ, à des fins économiques personnelles. Il fut aussi le seul Shah safavide qui prit l'initiative de persécutions et de conversions forcées des Arméniens (p. 68; voir aussi V. B. Moreen, "The status of religious minorities in Safavid Iran, 1617-61", *JNES* 40, 2 (1981) pp. 129 sqq.)

J. C.

Abbas I

Abstracts Iranica. 13/1990 Leuven, s. 56

MADE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOGUMAN

1997

يا من يسائل عن فوز وصورته
إن كنت لم ترها فانظر إلى القمر
كانما كان في الفردوس مسكنها
صارت إلى الناس للآيات والعبر
لم يخلق الله في الدنيا لها شهباً
إني لأحسبها ليست من البشر
فهي جميلة عذبة، تقيّة، مثقفة،
حضرية، اتصفت العلاقة بينهما
بالكتمان، والخوف على الحب،
والتحفظ، والصبر على الهجر والصد،
وآل الأمر بينهما إلى القطيعة
والجفوة، فلم يدم حبهما، إذ لم يبق
من أمره معها سوى هذا الشعر الحزين
الطافح بالألم والشكوى، وهي
الموضوعات التي أدار عليها العباس
غزله العفيف.

أما أهم الخصائص الفنية في شعره
فتظهر في ذكره المظاهر الحضارية في
المجتمع العباسي كتبادل الهدايا،
والمراسلة، والتعرض للتهذيب

الحضاري، الذي أحدثته المدنية
العباسية المترفة. وكان أكثر شعره
مقطوعات، ذات نَسْ شعري قصير،
وهذا عائد إلى طبيعة التطور
الحضاري، إذ كلما تعقدت أسباب
الحضارة، كان الملل يتسرب إلى نفوس
الناس نتيجة الأشعار الطويلة، ولم
يعد لديهم الوقت والاستعداد أن
يستمعوا إلى قصائد طويلة، إضافة
إلى اقتصار الشعر على الأبيات
القصيرة والمجزوءة، وعلى الرغم من أن
أكثر أوزان العباس طويلة، وسبب هذا
عائد إلى أن أكثر غزله قصائد قصيرة
إلى جانب المجزوءات، وبهذا يكون أكثر
الشعراء الغزليين استعمالاً لأوزان
الشعر المختلفة.

أما لغة شعره فكانت سهلة، تجنح
إلى الشعبية، وقد تمتع من معين
الحياة اليومية، فريماً استعمل تعبيرات

عامية كقوله:

جريتُ من هذه الدنيا شدائدها
ما مرّ مثل الهوى شيء على رأسي
ولهذا قال الأصمعي عن شعره: «ما
يؤتى من جودة المعنى، ولكنه سخيّف
اللفظ». والحقيقة أن شعره قد امتاز
باللفظ العذب، والمعاني الغزيرة،
والخواطر الرقيقة، وكان توظيفه
للبديع في شعره عفوياً سهلاً. وهو ذو
عاطفة قوية منطلقة كالسيل المندفِع.
كان العباس أشهر الشعراء
العباسيين المختصين في محبوبة
واحدة، يتغزل فيها تغزلاً معنوياً عفيفاً
رقيقاً، فكان يعيش بحبه وله، وكان خال
إبراهيم بن العباس الصولي الأديب
الكبير.

حققت ديوانه ونشرته في القاهرة
عائكة الخرزجي، وقدمت له بدراسة
وافية.

أحمد دهمان

مراجع للاستزادة:

- أبو الفرج الأصفهاني الأثافي (دار الكتب، بيروت).
- ابن قتيبة، الشعر والشعراء (دار إحياء العلوم، بيروت).
- ياقوت الحموي، معجم الأديباء (دار إحياء التراث العربي، بيروت).

■ عباس الأول (الشاه -)

(٩٧٨-١٠٣٧هـ/١٥٧١-١٦٢٨م)

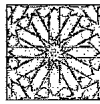
يعرف بالشاه «عباس الكبير» وهو
ابن الشاه محمد خدابنده
Khudábanda ابن الشاه «طهماسب
الأول» ابن الشاه «إسماعيل الأول»
الصفوي، مؤسس الدولة الصفوية،
التي حكمت إيران بين عامي ٩٠٧-
١١٤٨هـ/١٥٠١-١٧٣٦م. ولد بمدينة
هراة، ونشأ في كنف «شاهقلي سلطان»
أمير خراسان.

جلس على أريكة الحكم سنة ٩٩٥هـ/
١٥٨٧م - في السابعة عشرة من عمره -
في الوقت الذي كانت فيه أوضاع بلاده
في حالة من الاضطراب والفوضى على

الصعيدين الخارجي والداخلي، فقد
كان الأوزبك [ر] يهددون حدود دولته من
جهة الشرق، والعثمانيون [ر] يهددون

حدودها من الغرب، وكان قادة
القزلباش Kizllbash - جيش الدولة
الصفوية المكوّن من أفراد القبائل
التركمانية - في ذروة تسلطهم
وتدخلهم في شؤون البيت المالِك
الصفوي. كل هذا جعله يعقد سنة
٩٩٨هـ/١٥٩٠م معاهدة صلح مع الدولة
العثمانية، عرفت بمعاهدة «اصطنبول
الأولى» أملى فيها العثمانيون الشروط
التي أرادوها من دون اعتراض منه، وقد
سعى من وراء ذلك إلى كسب مزيد من
الوقت لوضع حد لتجاوزات قادة
القزلباش داخل بلاطه وخارجه. فعمد

A

‘ABBAS I, SHAH (1571–1629)

Shah ‘Abbas I, the fifth ruler of the Safavid dynasty, ruled Iran from 1587 until 1629, the year of his death. Shah ‘Abbas came to power at a time when tribal unrest and foreign invasion had greatly reduced Iran’s territory. Once on the throne he set out to regain the lands and authority that had been lost by his immediate successors. His defeat of the Uzbeks in the north-east and the peace he made with the Ottoman Empire, Iran’s archenemy, enabled Shah ‘Abbas to reform Iran’s military and financial system. He diminished the military power of the tribes by creating a standing army composed of slave soldiers who were loyal only to him. These so-called *ghulams* (military slaves) were mostly Armenians and Georgians captured during raids in the Caucasus. In order to increase the revenue needed for these reforms the shah centralized state control, which included the appointment of *ghulams* to high administrative positions.

With the same intent he fostered trade by reestablishing road security and by building many caravan series throughout the country. Under Shah ‘Abbas, Isfahan became Iran’s capital and most important city, endowed with a new commercial and administrative center grouped around a splendid square that survives today. His genius further manifested itself in his military skills and his astute foreign policy. He halted the eastward expansion of the Ottomans, defeating them and taking Baghdad in 1623. To encourage trade and thus gain treasure, he welcomed European merchants to the Persian Gulf. He also allowed Christian missionaries to settle in his country, hopeful that this might win him allies among European powers in his anti-Ottoman struggle. Famously down to earth, Shah ‘Abbas was a pragmatic ruler who could be cruel as well as generous. Rare among Iranian kings, he is today remembered as a ruler who was concerned about his own people.

A detail from a miniature painting of ‘Abbas I (1571–1629) appears in the volume one color plates.

See also Empires: Safavid and Qajar.

BIBLIOGRAPHY

- Matthee, Rudolph P. *The Politics of Trade in Safavid Iran: Silk for Silver, 1600–1730*. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press, 1999.
- Savory, Roger. *Iran under the Safavids*. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press, 1980.

Rudi Matthee

‘ABD AL-BAHA’ (1844–1921)

‘Abd al-Baha’ ‘Abbas, also known as ‘Abbas Effendi, was the son of Baha’allah (Mirza Husayn ‘Ali, 1817–1892), the founder of the Baha’i religion. In his final will and testament, Baha’allah designated him as his successor and authoritative expounder of his teachings. Born in Tehran on 23 May 1844, he grew up in the household of a father committed to the teachings of the Babi movement and consequently shared his father’s fate of exile and intermittent imprisonment until the Young Turk revolution of 1909.

As a result, ‘Abd al-Baha’ received little formal education and had to manage the affairs of his father’s household at a very early age. Despite these setbacks, he demonstrated a natural capacity for leadership and a prodigious knowledge of human history and thought.

‘Abd al-Baha’ corresponded with and enjoyed the respect of a number of the luminaries of his day, including the Russian author Leo Tolstoy and the Muslim reformer Muhammad ‘Abduh. He left behind a small portion of what is a large corpus of still-unexplored writings that include social commentaries, interpretations, and elaborations of his father’s works, mystical treatises, and Qur’anic and biblical exegeses.

- Tahmasp I Pasetinde
- Shah Abbas I تاریخ عباسی

نخستین بار یوهان آبرشت برنهارد دورن^۱، خاورشناس روسی، از کتاب تاریخ عالم آرای عباسی بخش مربوط به وقایع مازندران را در کتاب «منابع اسلامی درباره تاریخ سرزمینهای جنوبی دریای خزر»^۲ در پترزبورگ در ۱۸۵۰/۱۲۶۶ چاپ کرد. پیش از او کورت آرتور هاینس اردمان^۳، خاورشناس آلمانی، مقاله‌ای درباره صحیفه دوم تاریخ عالم آرای عباسی نوشته و آن را به نام «نسخه فارسی اسکندر منشی...»^۴ در قازان در ۱۸۲۲/۱۲۳۷ منتشر کرده بود. او در ۱۸۶۱/۱۲۷۸ نیز مقاله‌ای با عنوان «اسکندر منشی و اثر او»^۵ در معرفی این کتاب و مؤلف آن نوشت و چاپ کرد (استوری^۶، ج ۱، بخش ۱، ص ۳۱۲).

ولادیمیر پوتوریدزه^۷ بخشی از تاریخ عالم آرای عباسی را با عنوان اطلاعاتی درباره گرجستان، همراه با ترجمه گرجی آن در ۱۳۴۸ش/ ۱۹۶۹ در تفلیس چاپ کرد.

راجر سیوری^۸ نیز این کتاب را با عنوان «تاریخ شاه عباس کبیر»^۹ به انگلیسی ترجمه کرده که جزو مجموعه انتشارات ایران (شماره ۲۸) از مجموعه آثار نمونه بین‌المللی یونسکو در ۱۳۵۷ش/ ۱۹۷۸ چاپ شده است (اسکندر منشی، چاپ رضوانی، ج ۱، مقدمه، ص سی و چهار).

منابع: اسکندر منشی، تاریخ عالم آرای عباسی، تهران ۱۳۵۰ش؛ همان، چاپ محمد اسماعیل رضوانی، تهران ۱۳۷۷ش؛ محمد تقی بهار، سبک‌شناسی، تهران ۱۳۵۵-۱۳۵۶ش؛ محمد امین خنجی، «فضل‌الله بن روزبهان خنجی»، فرهنگ ایران زمین، ج ۴ (۱۳۵۵ش)؛ ذبیح‌الله صفا، تاریخ ادبیات در ایران، ج ۵، بخش ۳، تهران ۱۳۷۰ش؛

Charles Ambrose Storey, *Persian literature: a bibliographical survey*, vol. 1, pt. 1, London 1970.

/ عبدالحسین نوائی /

تاریخ عباسی، کتابی تاریخی به فارسی مشتمل بر تاریخ ایران از اواخر سلطنت شاه طهماسب اول صفوی (۹۳۰-۹۸۴) تا اواخر بیست و پنجمین سال سلطنت شاه عباس اول در ۱۰۲۰، تألیف جلال‌الدین محمد بن عبدالله منجم یزدی. مؤلف این کتاب (برای نمونه ← ص ۱۰۸-۱۰۹) خود را ملاجلال منجم و جلال‌الدین محمد منجم یزدی معرفی کرده، و اسکندر منشی از او با عنوان عمده المنجمین یاد کرده است

شاه صفی کرد، اما با مرگش در ۱۰۴۳ این کار ناتمام ماند (ج ۱، مقدمه افشار، ص شش). او، به پیروی از مورخان پیش از خود، وقایع را بترتیب سال وقوعشان نوشته و چون بیشتر مخاطبان کتاب را ایرانی می‌پنداشته، سال شمسی را اساس کار خود قرار داده است (همان، رضوانی، ج ۱، مقدمه، ص بیست و سه). اسکندریبگ به سبب منصبش، شاهد بسیاری از رویدادهای تاریخی دوره شاه عباس بوده و برای تألیف اثر خود، بویژه در صحیفه اول، افزون بر اطلاعات مستقیم خود، از منابع مختلفی بهره برده است، از جمله از احسن التواریخ، تاریخ کبری، تاریخ جهان آرا، تاریخ حبیب‌السیر، تاریخ طبرستان و رویان، و صفوة الصفا (ج ۱، مقدمه افشار، ص هفت - هشت).

اسکندریبگ علاوه بر ذکر وقایع تاریخی، به مسائل اجتماعی نیز توجه کرده است که احتمالاً از دقت وی در روایات مردم عصرش ناشی می‌شود (ج ۱، مقدمه افشار، ص هشت). در این کتاب، اطلاعات ارزشمندی درباره تشکیلات اداری، نظامی، مسائل مالی و شرعی حکومت صفوی، و رویدادهای تاریخی حکومت‌های همجوار ایران همچون عثمانیها، گرجیها، بابرین هند و ترکمانان ماوراءالنهر آمده که برخی از آنها بی‌نظیر است. یکی دیگر از وجوه اهمیت این کتاب، اختصاص فصلی به زندگی دانشمندان، علما، نقاشان، شعرا، موسیقیدانان، سران سپاه و رجال حکومت صفوی با ذکر تاریخ وفات آنان است (ج ۱، مقدمه افشار، ص هشت - نه؛ صفا، ج ۵، بخش ۳، ص ۱۷۴۴). نثر این کتاب ساده و ادبی (بهار، ج ۳، ص ۲۷۹) و در برخی موارد آمیخته به شعر است.

تاریخ عالم آرای عباسی نخستین بار در ۱۳۱۳-۱۳۱۴ در تهران چاپ سنگی شد. در ۱۳۳۴ش، ایرج افشار با استفاده از نسخه‌ای کاملتر، افتادگیهای چاپ سنگی را برطرف کرد و آن را در دو جلد با مقدمه و فهرست به چاپ رساند. این کتاب بار دیگر در ۱۳۷۷ش با تصحیح محمد اسماعیل رضوانی در سه مجلد منتشر شد.

«ذیل» تاریخ عالم آرای عباسی را احمد سهیلی خوانساری در ۱۳۱۷ش در تهران چاپ کرد و برای تکمیل آن، حدیقه ششم از روضه هشتم خلد برین میرزا یوسف قزوینی را بر آن افزود (صفا، همانجا).

1. Johann Albrecht Bernhard Dorn

2. *Muhammedanische Quellen zur Geschichte der südlichen Küstenländer des Kaspischen Meeres*

3. Kurt Arthur Heinz Erdaman

4. "De manuscripto persico Iskenderi Manesii eruditus huc usque incognito disseruit Franc Erdmann"

5. "Iskender Munsch und sein Werk"

6. Storey

7. Vladimir Puturidze

8. Roger M. Savory

9. *History of Shah Abbas the Great (Tārik-e Alamara-ye Abbasi)*

'ABBĀS Ier LE GRAND 1571-1629

Souverain le plus remarquable de la dynastie Safavide, 'Abbās le Grand régna sur la Perse de 1587 à 1629. Par ses victoires militaires sur les Ouzbeks, les Ottomans et les Portugais, par son action réformatrice et centralisatrice, il parvint à enrayer un moment le déclin de l'Empire persan. Malgré ses nombreux actes de cruauté, la civilisation persane connue sous son règne une de ses heures les plus brillantes, et Ispahan dont il fit sa capitale en 1598 devint grâce à lui une des plus belles villes du monde.

La reconstitution de l'empire

'Abbās Ier avait six ans quand, à la mort de son grand-père Tahmāsp, en 1576, son oncle Ismā'il II accéda au trône et entreprit de faire périr tous les membres de sa famille. Son décès, en 1577, sauva la vie au jeune 'Abbās, dont rien d'ailleurs ne laissait prévoir le glorieux destin : l'enfant demeura de longues années un otage aux mains des émirs turkmènes qui se disputaient l'Iran oriental. Ceux-ci, en outre, ne reconnaissaient que

théoriquement l'autorité du nouveau souverain, Muḥammad Khudābanda, le propre père d'Abbās, être fol et infirme (il était presque aveugle). La mère d'Abbās, issue d'une famille des sayyids du Māzandarān, tenta en vain de reprendre son fils. Cette princesse énergique fut assassinée en 1579. Le désordre alla croissant. Proclamé souverain par les émirs de l'Iran oriental, 'Abbās devint le rival de son père. Ce dernier dut abdiquer en mai 1587, lorsque le gouverneur de Machhad, sous la domination duquel 'Abbās était tombé, s'empara de Qazvin, la capitale des Safavides.

Chāh 'Abbās dès lors travaille patiemment à restaurer le pouvoir royal. En 1589, il ne dispose encore que de très peu de moyens. Les troubles s'étendent à toutes les régions de l'Empire, qu'il devra reconquérir une à une. Les Ouzbeks, descendus de Transoxiane, occupent tout l'Iran oriental. Les Turcs pénètrent dans les provinces limitrophes et poussent jusqu'à la mer Caspienne. A Qazvin même, certains dévient à 'Abbās la qualité de « guide spirituel » (*murchid*) qui fonde la légitimité des souverains safavides. Cette faiblesse se traduit par l'humiliante paix d'Istanbul (1590), par laquelle la Perse cède à la Turquie une partie de ses provinces de l'Ouest (Kurdistan, Luristan) et toutes ses provinces du Nord, y compris Tabriz.

La paix à l'Ouest laisse du moins les mains libres à Chāh 'Abbās, qui réussit, entre-temps, au prix d'une effroyable série de meurtres, à s'émanciper de la tutelle des grands. La noblesse militaire commence à se discipliner. La formation d'une armée placée sous les ordres directs du souverain, et non plus des chefs tribaux, favorise la continuité de l'effort de guerre. Chāh 'Abbās institue un grand vizir, Hātim Beg, qui restera en fonctions dix-neuf ans (1591-1610) et, fait remarquable, mourra dans sa charge de mort naturelle. Le Khurāsān occidental est repris aux Ouzbeks dès 1592. Le Gilān, foyer de dissidence aux sympathies pro-ottomanes, est écrasé à trois reprises (1593-1595). La soumission du Māzandarān (1596-1597) prélude à la reconquête totale de l'Iran oriental. De 1598 à 1600, dans le Khurāsān, les troupes safavides refoulent les Ouzbeks jusqu'aux confins transoxianais. Balkh, momentanément occupée, sera perdue en 1602 au terme d'une campagne coûteuse.

La menace ouzbèke écartée, Chāh 'Abbās, bénéficiant de l'affaiblissement interne de l'Empire Ottoman, relance l'offensive à l'ouest. En 1603, il reprend Tabriz et toute la région située au sud de l'Araxe; en 1606-1607, il occupe la Transcaucasie (Tiflis, Bakou). La paix signée en 1612 garantit à la Perse toutes ses conquêtes contre le versement d'un tribut symbolique. La frontière ne sera, à vrai dire, jamais stabilisée. Les émirs tampons des chefs kurdes sont le champ clos de luttes d'influence. Malgré un nouvel accord turco-persan en 1618, des opérations localisées permettent aux Safavides d'occuper Bagdad (1623). D'autre part, la suprématie iranienne est rétablie dans le golfe Persique avec la prise de Bahreïn et surtout avec la conquête d'Ormuz (1622), d'où les troupes persanes, grâce à un soutien naval anglais, délogent les Portugais.

Le règne de Chāh 'Abbās, qui prend fin en 1629, s'inscrit ainsi dans ce mouvement plusieurs fois séculaire qui tend à faire disparaître les particularismes politiques locaux. Une politique de centralisation est appliquée. On réforme l'armée royale : celle-ci est composée de captifs esclaves, les *ghulām*, d'origine chrétienne, géorgiens et arméniens, convertis à l'islam. Parmi ces *ghulām*, dévoués à la cause royale, se recrutent également les hauts fonctionnaires les plus notables. Enfin la communauté musulmane est unifiée au profit du chiisme; on persécute les groupuscules sunnites et les crypto-

sunnites qui sont nombreux dans les classes éclairées. Aussi l'exode intellectuel vers l'Inde, dont avait déjà souffert l'Iran, continua sous le règne de Chāh 'Abbās.

En dépit de l'éclat de la civilisation persane et des efforts de modernisation (construction de caravansérails, de ponts; introduction de l'artillerie), il semble que le bilan de ce grand règne, sur lequel n'existe encore aucune étude critique, ne soit pas entièrement positif.

J. A.

Bibliographie

L.L. BELLAN, *Chāh 'Abbās Ier. sa vie, son histoire*, Paris, 1932.

Corrélat

ISPAHAN, MONGOLS, OTTOMAN (EMPIRE), PERSE, SÉFÉVIDES.

ENCYCLOPEDIA UNIVERSALIS,

t. I, s. 4-5, 1980 (PARIS)

ABBAS I, SHAH OF PERSIA...
Encyclopædia Britannica. I.C.,
S. 9, Vol. 1972 (CHICAGO)

ABBAS I, (V. 1039/1629)

E I r
I c. (s. 1) 3-71-75,
1982

'ABBĀS I, styled "the Great," king of Iran (996-1038/1588-1629) of the Safavid dynasty, third son and successor of Solţān Moĥammad Shah. He was born on 1 Ramaţān 978/27 January 1571, and died in Māzandarān on 24 Jomādā I 1038/19 January 1629, after reigning for forty-two lunar or forty-one solar years.

For 'Abbās, the path to the throne was anything but smooth; indeed, the experiences of his early years accounted in large part for the morbidly suspicious side of his nature, which poisoned his relationships with his own sons. Only a historical accident saved 'Abbās from sharing the fate of his uncles and other relatives, at least nine of whom had been murdered or blinded by his reigning uncle, Esmā'īl II. The latter had actually ordered the murder of 'Abbās, who was at Herat, when Esmā'īl himself was assassinated by a group of Qezelbāš amirs on 13 Ramaţān 985/24 November 1577. A second courier was dispatched to countermand the original order; he would, however, have arrived too late to save 'Abbās, had not the governor of Herat, 'Alī-qolī Khan Šāmlū, who subsequently became his *lālā* or guardian, delayed putting the order into effect as long as he dared. Esmā'īl II was succeeded by Solţān Moĥammad Shah, 'Abbās's father. An unworldly, retiring man who suffered from poor eyesight, he was dominated first by his wife, Mahd-e 'Olyā, and then by a junta of chiefs of the Torkmān and Takkalū Qezelbāš tribes. In Rabi' I, 989/April-May, 1581, when 'Abbās was only ten years old, a group of rival Qezelbāš amirs of the Ostājlı and Šāmlū tribes swore allegiance to the young prince and raised the standard of revolt in Khorasan. Coins were minted in the name of 'Abbās, and his name was mentioned in the *koţba*. The rebel coalition disintegrated when a royal army appeared in Khorasan, and 'Alī-qolī Khan Šāmlū reaffirmed his allegiance to the shah and the heir apparent, Ĥamza Mīrzā, a brother of 'Abbās.

In 993/1585, the ambitious Qezelbāš chief, Morşed-qolī Khan Ostājlı, governor of Kāf and Bākārz, seized possession of Maşhad. When 'Alī-qolī Khan Šāmlū moved against him, he gave battle and, in the course of the action, abducted the young prince 'Abbās. At the capital, Qazvīn, an attempted coup by the Torkmān-Takkalū faction on behalf of Tahmāsp, another brother of 'Abbās, had been suppressed by Ĥamza Mīrzā. Following the assassination of Ĥamza Mīrzā while on campaign against the Ottomans (994/1586), the Ostājlı faction at Qazvīn supported the claims of Abū Ṭāleb, another brother of 'Abbās, as heir apparent, but an attempt to put Abū Ṭāleb on the throne also proved abortive.

At this point, Morşed-qolī Khan Ostājlı sounded out the Qezelbāš amirs at Qazvīn to determine the probable degree of their support for 'Abbās as a candidate for the throne. The amirs were favorable to the idea, but hesitated to commit themselves. While Morşed-qolī Khan Ostājlı debated whether to take the risk of marching on Qazvīn to install 'Abbās

, a major invasion of Khorasan loĥarram, 996/December, 1587, fearing that, if the Uzbeks overmight lose his pawn, 'Abbās, marched slowly westward, securort of the Torkmāns of Semnān, the Afşārs of Yazd, Abarqūh, e Du'l-qadars of Fārs. When he popular demonstration in favor of e remaining waverers, and on ctober 1588, Solţān Moĥammad e insignia of royalty to his son, seventeen, was crowned Shah olī Khan Ostājlı, to whom he as rewarded with the office of (deputy of the court), which powerful man in the kingdom.

rs of Shah 'Abbās had thus been onalism of the Qezelbāš tribes. d seen the way in which rival and his three brothers as pawns f their own ambitions. He could is about their ruthlessness. He er his guardian, leaving him deof six; he had seen them murder 987/1579 and the vizier Mīrzā 1 991/1583, when the latter chalthe fact that on this occasion the parent, 'Abbās's father and his Mīrzā, had been powerless to om the vengeance of the Qezel-an indelible impression upon the

t of his accession, Shah 'Abbās st impose his authority on the heir tool. But the Qezelbāš were of the military strength of the weakened them, he undermined ill afford this luxury at a time were in possession of large areas in the northwest—areas which ring the reigns of his two preion was to form a new, standing recruits from the ranks of the *şarīfa* (crown servants). These rvant, slave") were Georgian, assian Christians who had been ig the Safavid campaigns in the umber of Georgian nobles had ause voluntarily), converted to r service in the royal household n. Except that the *ġolāms* were r recruitment, they were in many the Ottoman *qapı-qolları*. The s was to the person of the shah, they consequently constituted a the shah in his disputes with the nple, the Georgian *ġolām* Al-d to be party to the assassination 1 Ostājlı, now grown too strong;

and in doing so, the *ġolām* took the first step toward eventually becoming the most powerful man in the Safavid state after the shah. In the short term, the creation of the *ġolām* corps was an effective solution to the shah's dilemma. In the long term, it proved a source of weakness to the state, because the *ġolāms*, in the final analysis, did not possess the fighting qualities of the Qezelbāš.

The creation of a standing army gave rise to a problem of a different nature—a financial one. The old-style tribal forces had been levied at need by their tribal chiefs, who were at the same time the provincial governors and authorized to use the provincial revenues to defray the cost of equipping and mounting the required number of men. Only a small proportion of the taxes levied in the provinces found its way into the royal treasury. Once again, Shah 'Abbās found a solution which was effective in the short term, but in the long run it constituted one of the principal causes of Safavid decline. In order to provide the necessary funds for the new corps, the shah increased the number of provinces converted from the *mamālek* ("state") to the *kāşsa* ("crown") lands; in the latter, he appointed intendants who collected the taxes and remitted them directly to the royal treasury. This policy, as extended by his successors, upset the balance between Qezelbāš and *ġolām* troops and thus seriously weakened the military strength of the kingdom.

The introduction of the *ġolāms* as a third force increased the shah's opportunity to maneuver between the rival Qezelbāš and Tājik (Persian) elements in the state and led to a considerable reorganization of the Safavid administrative system. By the end of the reign of Shah 'Abbās I, *ġolāms* filled about one-fifth of the high administrative posts, and this proportion grew under his successors. New offices reflected the growing importance of the *ġolāms*. The holders of two of these offices, the *qollar-āqāsi* (commander of the regiments of *qollar* or *ġolāms*) and the *tofangčī-āqāsi* (commander of the regiment of musketeers), ranked among the six principal officers of state. As a corollary, the office of *amīr-al-omarā*, or commander-in-chief of the Qezelbāš tribal forces (and, by implication, of all the Safavid armed forces), fell into desuetude; and the *qūrčī-bāsi*, the commander of what remained of the Qezelbāš units, was at best *primus inter pares*. In place of the office of *amīr-al-omarā*, Shah 'Abbās created the office of *sardār-e laşkar*, or commander-in-chief of the army; the name suggests the triumph of the Persian elements in the Safavid state, but, ironically, the office went initially to the Georgian *ġolām* Allāhverdi Khan. Later, Shah 'Abbās revived the ancient Iranian title *sepahsālār* to denote the office of commander-in-chief of the armed forces; once again, it was a *ġolām* who was appointed to the office—the Armenian Qarčaġāy Khan. By this policy, Shah 'Abbās managed to weld the armed forces once more into a cohesive body and avoided the dissension

Abbas I,
Abbas II (son of)

RIAZUL ISLAM

INDO-PERSIAN RELATIONS
A STUDY OF THE POLITICAL AND
DIPLOMATIC RELATIONS BETWEEN
THE MUGHUL EMPIRE AND IRAN

Lahore - 1970, DN: 26737

CONTENTS

	Pages
Transliteration	xv
Conversion of Dates	xvi
Abbreviations	xvii
Preface	xxi
Chapter I: Political Background	1
Chapter II: Bābur and the Safavids	5
Section i: Merv to Ghujduwān	5
Section ii: After Ghujduwān	12
Section iii: Bābur and Shah Ṭahmāsp	18
Chapter III: Humāyūn and Shah Ṭahmāsp	22
Section i: Kāmṛān Mirza and Persia	22
Section ii: Humāyūn in Iran	24
Section iii: Humāyūn at Qandahār and Kābul	40
Chapter IV: Akbar and Iran	48
Section i: Akbar and Shah Ṭahmāsp	48
Section ii: The Uzbegs	51
Section iii: Akbar and Shah 'Abbās I	55
Chapter V: Jahāngir and Shah 'Abbās I	68
Chapter VI: Shah Jahān and Iran	97
Chapter VII: Aurangzeb and the Safavids	124
Chapter VIII: Post-Aurangzeb Period	135
Chapter IX: Literature, Arts and Commerce	166
Chapter X: Conclusion	174

18 KASIM 1994

MADDE VAZIRI ANDIKTAN
SONRA SELER DOKÜMAN

- Galäyiriden 21-25
- Nizceffarier 26-32
- Sarbedarke 33-51
- Timurkuler 62-63
- Ahmed Celale 83-86
- Şahruh Mirza 125-126
- Ulup Bey 133-134
- Bu Sa'id Hamedani 139-14
- Hüseyin Paşakulu 146-150
- Kade Koyunlu 172-173
- Ak Koyunlu 173-178
- Uzun Hesen 222-204
- Şah İsmail I 221-224
- K. Jalal 223-238

- Galären Wäg. Mus 256-264
- Şah Tahmasp I 274-274
- Şah İsmail II 295-213
- Şah Abbas I 301-28
- Şah Abbas II 359-358
- Şah İsmail Kalyaş 365-375

ig des Buches auf-
ren.
lerte Originalfas-
t veröffentlichen.
das neu hinzuge-
glichen Fassung
ungen in den An-
umgestaltete In-
i mit der Heraus-

auch in der histo-
mstiengeschichte
en Themen. Erst

... und dem Methoden-Furanismus, der sich neuerungs durchgesetzt hat,
kann Herrschaftsgeschichte wieder ihren Rang als Grundlagenwissen-
schaft beanspruchen.

Das Land, von dem hier zu sprechen ist, wurde seinerzeit Persien
genannt, obwohl die Eigenbezeichnung, damals wie heute, Iran war und
ist. Das komplizierte Verhältnis, in dem die beiden Bezeichnungen zu-
einander stehen, soll hier nicht erörtert werden. In unserem Zusam-
menhang wird „Persien“ gewöhnlich für den in der Endphase des Safa-
widen-Reichs geltenden Territorialbestand verwendet, „Iran“ für den
Ausstrahlungsbereich der persischen Sprache und Kultur, besonders
wenn er über das persische Staatsgebiet hinausgeht.

Entstanden ist diese Arbeit im Orientalischen Seminar der Universi-
tät Freiburg, zu dessen Direktoren der Verfasser von 1963 bis 1983
gehörte. Eine ganze Anzahl einschlägiger Einzelprobleme konnte er in
Dissertationen und Magisterarbeiten seiner Studenten untersuchen las-
sen, wofür er sich in jedem Fall zu großem Dank verpflichtet weiß.
Desgleichen betrachtet er es als eine angenehme Pflicht, seinen Mitar-
beitern und nachmaligen Kollegen, besonders den Professoren Bert
Fragner, Erika Glassen, Ulrich Haarmann und Hans Müller sowie in
der Schlußphase Frau Dr. Monika Gronke, für fördernde Gespräche,
manchen Ratschlag und wohlthuendes Interesse zu danken. Daß das
Buch auf die Initiative des früheren Direktors, Professor Dr. Anton
Heinen, hin in den Veröffentlichungen des Beirut Orient-Instituts
erscheinen kann, erfüllt den Autor mit Freude und Genugtuung.

Freiburg, den 29. Juni 1989

Hans Robert Roemer.

HANS ROBERT ROEMER

PERSIEN AUF DEM WEG IN DIE NEUZEIT

Iranische Geschichte von 1350-1750, Wiesbaden-1989, VII-X, DN: 33127.

NVZ... NVLEXIBY...

INHALT

Der historische Rahmen 1

DAS VORSAFAWIDISCHE IRAN 15

Die Erben des iranischen Mongolen-Reichs 17

 Die Galäyiriden 21

 Die Familie İngü und die Muzaffariden 26

 Die Sarbadären und ihre Rivalen 33

 Die Sarbadären eine sozial-progressive Gruppe oder ein Kö-
nigreich ohne Könige? 52

Timur in Iran 57

 Herkunft und Anfänge Timurs 58

 Der Siegeszug Timurs nach Vorderasien 62

 Die Eroberung Ostirans 63

 Motive und Methoden 68

 Timur und die Goldene Horde 74

 Die Unterwerfung Zentral- und Westpersiens 77

Timur stößt an die Grenzen seiner Macht 83

 Sultan Ahmad Galäyir 83

 Der Widerstand der Galäyiriden nicht erfolglos 87

 Ausschaltung der Goldenen Horde 89

 Der indische Feldzug 93

 Der Feldzug nach Syrien und Anatolien 94

 Aufbruch nach China – Krankheit und Tod 102

Timur als Persönlichkeit 105

 Timur – ein historisches Verhängnis? 113

Persien unter den Nachfolgern Timurs 121

 Drohender Verfall – Konsolidierung 122

 Die Wirren nach Timurs Tod 122

 Şah Ruhs Kampf mit den Qara Qoyunlu und anderen Geg-
nern 125

1-1 KASIM 1985

120. See Šafā, *Adabiyāt*, V/1, p. 89, quoting Khwānsārī, *Rauzāt al-jannāt*.
121. As mentioned above, problems related to popular devotional Shī'ī literature are further analysed in my forthcoming study.
122. Chardin, IX, p. 64.
123. *Ibid.*, V, pp. 215 ff.
124. A. Newman, "Safawids iv. Religion, philosophy and science", EP², quoting K. Babayan, *The waning of the Qizilbash* (see also her paper in this volume). Although Majlisi's assertion is very far from the original Qizilbash position, which fully acknowledged Shah Isma'īl's mahdihood, we may note that secular rulers are rarely mentioned in Shī'ī mujtahids' writings.
125. See A. Sipantā, *Tārīkhcha-yi auqāf-i Isfahān* (Isfahan 1346/1967), pp. 302-15. Revenues of various gardens and arable lands (*mazra'ā*) were dedicated to this *vaqf*. The main expenses for rauza-khwanis seem to have been to provide food to the faithful at the time of 'Ashura rituals. Much more was apparently spent on various mournings in the month of Ramazan (nights of 19, 21, 23, 27, 28). This document covers the years 1714 to 1719 and would deserve a particular study. [Although I saw the book in Tehran, it was not available to me. Photocopies of the relevant passage were sent to me by Professor Masashi Haneda, to whom I present my grateful thanks.]
126. On the Takya-yi Gulbandan at Isfahan, see Keyvani, pp. 193-4.
127. Struys, p. 283, see Floor, "Fact or Fiction", pp. 67-8.
128. See J. Calmard, "Le mécénat des représentations de *ta'ziyeh*. I. Les précurseurs de Nāseroddin Chāh, *Le Monde iranien et l'Islam* 2 (1974), 73-126; II. Les débuts du règne de Nāseroddin Chāh, *ibid.* 4, (1976-7), 133-62 (I, p. 97 n. 68).
129. See Calmard, *Culte*, p. 192; "Azādārī", Elr.
130. See L. Mirot, *Le séjour du Père Bernard de Sainte-Thérèse en Perse (1640-1642), Etudes carmélitaines, mystiques et missionnaires*, 18e année (1933), 213-31 (pp. 215 ff.)
131. *Ibid.*, pp. 216, 230.
132. F. Richard, *Raphaël du Mans missionnaire en Perse au XVIIIe siècle*, 2 vols (Paris 1995), I, p. 193 n. 146.
133. Mirot, p. 225 n. 4.
134. See C.E. Bosworth, "'Āli Qāpū", in Elr, quoting Honarfar.
135. See Calmard, "Mécénat", I, pp. 114-15; II, p. 140.

MAHLE YERAN KUTUPHAN
SONKA YERAN KUTUPHAN

Ed. Charles Melville, *Rafā'īd Persiā: The History and Politics of an Islamic Society*, London 1996, s. 191-229
IRICA 28934

Pembroke Papers 4 (1996), 191-229

Shah 'Abbas and the Pilgrimage to Mashhad

Charles Melville*

Le Roi tesmoigne avoir beaucoup de devotion à cette mosquée la & autres fois il y est venu à pied depuis Ispahan, distante de plus de deux cens lieues de ceste ville (Antonio de Gouvea).¹

In the early autumn of 1010/1601, Shah 'Abbas I left Isfahan to walk to Mashhad on a pilgrimage (*ziyārat*) to the shrine of Imam Riza, in fulfilment of a vow. The nature of this vow is not certain. The best known account of 'Abbas's march is given by Iskandar Beg Munshi, who says it took only 28 days, though he gives no dates. He mentions that the astrologer royal, Munajjim Yazdi, recorded the distance travelled each day, so that the total length of the journey could be computed, but he does not report the result. Yazdi, however, gives both the dates of the march and the distance travelled, totalling just over 199 farsakhs, and lists 36 places along the route. My main purpose in this paper, both literally and metaphorically, is to put Yazdi's account of this march on the map.²

In the course of investigating Iskandar Beg's claims, it began to seem likely that the printed edition of the *Ālam-ārā-yi 'Abbāsī* might not preserve the definitive version of his text. This proved indeed to be the case, when a different manuscript was found to give the figure of 41 days for the journey, and to supply a date for the Shah's arrival in Mashhad. Furthermore, yet another manuscript, purporting to be Iskandar Beg's work, provides such a different account of the pilgrimage as to reveal a totally separate composition. A secondary purpose of this paper is

*This paper has benefited in many ways from discussions with Robert McChesney, and I am grateful to him for commenting on an earlier version of the text. My thanks also go to Sandy Morton for his help and encouragement.

سأ أقرأ تاريخاً

المجددون في الإسلام

من القرن الأول إلى الرابع عشر

١٠٠ هـ - ١٣٧٠ هـ

« إن الله يبعث لهذه الأمة على رأس كل مائة سنة من يجدد لها دينها »
حديث شريف

Abbas I.

MADDE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

12.290

عبدالمعطي الصعدي

الأستاذ بكلية اللغة العربية من كلية الدراسات الإسلامية

(1377 / 1958 den sonra vefat etti)

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi Kütüphanesi	
Kayıt No	2487
Tasnif No. :	922.6 54 a. 141

مستزيم النيشنر
مكتبة الآداب ومطبعتها بالجمايزت

Abbas I,

A

MADE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

20 MART 1991

ABAHAI. See Huang Taiji.

ABANGAN, literally, "brown (or red) ones," Javanese term used to describe those Javanese who are only nominally committed to Islam, the dominant religion of Indonesia. They are generally unconcerned about the formal ritual obligations of Islam (reciting five daily prayers, keeping a month-long fast, giving alms, etc.) and are culturally committed to pre-Islamic Javanese art forms, such as *wayang* (shadow theater), and to mystical religious ideas. In the early twentieth century the Dutch amalgamation of peasant villages often placed strict Muslims (*santri*) and nominal Muslims (*abangan*) under a single administration. Social tensions between the two populations were heightened by the *santri* community's pressures for religious orthodoxy. These tensions were exploited by Indonesian nationalists, who embraced the *abangan* as a counterbalance to Islamic political pretensions. Sukarno (1901–1970), the first president of Indonesia (1949–1967), was particularly adept as a spokesman for the *abangan* community. The Indonesian Communist Party (PKI), rather than emphasizing the theoretical doctrines of Marx and Lenin, drew most of its membership from among the Javanese *abangan* community by promising a return to a great pre-Dutch and pre-Islamic egalitarian age.

[See also Java and Santri.]

Clifford Geertz, *Religion of Java* (1960).

KENNETH R. HALL

ABBAS I (1571–1629), known as "Abbas the Great," shah of Safavid Persia. His reign (1588–1629) is one of the longest and most celebrated in Persian history.

Born on 27 January 1571, the third son of Sultan Muhammad Shah, Abbas was placed on the throne in 1588 by a rebellious Turkmen tribal chief. His accession came at a critical moment in the history of the Safavid dynasty. The two principal enemies of the Safavid state, the Ottoman Turks and the Uzbeks, had occupied important areas of territory in the west and east of Persia, respectively. Before he could move against either, Abbas had to restore the authority of the central government. This had been dangerously weakened, and the internal security of the country impaired, by the intertribal factionalism of the Turkmen chiefs (known as Kizilbash, "red heads," because of their distinctive red headgear) who constituted the backbone of the Safavid army. In order to gain time to deal with the domestic problems, Abbas signed a peace treaty in 1589–1590 with the Ottomans in which he ceded to them those regions that they had occupied during his father's weak rule. Ten years elapsed before Abbas was ready to take the offensive against the Ottomans and Uzbeks. During that period, he reorganized the army and made major changes in the administrative system.

Prior to the accession of Abbas I, the Kizilbash tribes had held a privileged position in the state. As a military elite, they had constituted the greater part of the armed forces. They had dominated the administrative system because they held many of the most important offices of state. As provincial governors they had controlled most of the revenue of the state and had remitted only a small portion to the central treasury. In return, they had supplied the shah on request with an agreed-upon number of fully armed and equipped troops. Essentially cavalry, the Kizilbash troops were heavily armed with bow, lance, sword, dagger, and battle-ax. Their fierce tribal loyalty had engendered a fighting spirit that had earned the respect even of the formidable Ottoman Janissaries.

Seville: Its Political, Social and Cultural History', in *The Legacy of Muslim Spain*, ed. Salma Khadra Jayyusi (Leiden, 1992), pp. 136–148; Watt, W. Montgomery, *A History of Islamic Spain* (Edinburgh, 1965); Yāqūt, *Buldān*; Zabīb, Najīb, *al-Mawsū'a al-ūmma li-ta'rikh al-Maghrib wa al-Andalus* (Beirut, 1415/1995); Zakkār, Suhayl, *al-Ḥurūb al-Ṣalibiyya* (Damascus, 1404/1984).

MANOUCHEHR PEZESHK
Tr. FARZIN NEGAHBAN

'**Abbās I** (Shāh), styled 'the Great', the fifth reigning monarch of the Ṣafawid dynasty (r. Dhū al-Qa'da 996–Jumādā I 1038/September 1587–January 1628), a son of Shāh Muḥammad Khudā-Bandah and grandson of Shāh Ṭahmāsb I.

'Abbās Mīrzā, the future king, who was the third son of Shāh Muḥammad Khudā-Bandah by his wife Khayr al-Nisā' Begum, was born on the first night of Ramaḍān 978/27 January 1571 in Herat. His mother was the daughter of Mīr 'Abd Allāh Khān, the governor of Māzandarān (ascribed to Mīr Qawām al-Dīn Mar'ashī), and he was named by his paternal grandfather Shāh Ṭahmāsb (Qummī, 1/566; Munajjim, 20; Iskandar Beg, 1/126–128, 3/1077). He was eighteen months old when he was separated from his parents and put in the care of a tutor (Iskandar Beg, 1/131; Munajjim, 22). In the reign of Shāh Ismā'īl II during the period when members of the Ustājilū tribe were being killed, Shāh Qulī Sulṭān was assassinated (984/1576) and 'Abbās Mīrzā was left without a tutor and guardian (Rūmlū, 631; Iskandar Beg, 1/204). About a year afterwards in Ramaḍān 985/November 1577, following the execution of Ṣafawid princes by Shāh Ismā'īl II, 'Alī Qulī Khān Shāmlū (a son of Dūrmīsh Khān), was dispatched to Herat with instructions to kill 'Abbās Mīrzā. However, 'Abbās Mīrzā was saved when Shāh Ismā'īl's death and the succession of Shāh Muḥammad Khudā-Bandah became known, and 'Alī Qulī Khān became the governor of Herat and assumed the role of tutor and guardian of 'Abbās

(Munajjim, 37; Iskandar Beg, 1/243–244; Ḥusaynī Junābadī, 586, 591).

Shāh Muḥammad Khudā-Bandah and Mahd-i 'Ulyā Khayr al-Nisā' insisted that 'Alī Qulī Khān Shāmlū should bring the prince to Qazwīn, but the Qizilbāsh emirs of Khurāsān said that it was not necessary to move 'Abbās Mīrzā to the capital, arguing that because of the proximity of Herat to Uzbek territory it was necessary to have a prince resident in the city.

Subsequent measures taken by Shāh Muḥammad Khudā-Bandah and the queen were ineffective in this matter, until the time when Khayr al-Nisā' was killed in Qazwīn at the hands of the Qizilbāsh when the issue of transferring the prince was dropped for a while. During this process the Qizilbāsh came into conflict with each other in Khurāsān (Iskandar Beg, 1/244–247; see also Ḥusaynī Junābadī, 604–617), which ultimately led to an increase in animosity between the Qizilbāsh chiefs of Western Persia and Ādharbāyjān, as well as to the murder of 'Alī Qulī Khān Shāmlū's parents and uncle in Ādharbāyjān (Iskandar Beg, 1/258–259). The chiefs of the Ṣafawid government then dispatched a number of commanders with their troops to Khurāsān to resolve the problem. On hearing this news 'Alī Qulī Khān and Murshid Qulī Khān, the two commanders in Khurāsān who had formed an alliance, surrounded Nisābūr and took control of it; they put 'Abbās Mīrzā on the throne with all due ceremony in 989/1581, and had coins struck and the *khuṭba* read in his name (Iskandar Beg, 1/276–278; Qummī, 2/711–712). According to Ḥusaynī Junābadī (p. 613), it was only after the seizure and occupation of Nisābūr that 'Abbās Mīrzā's reign was proclaimed.

The following year, a military expedition from Western Persia arrived in Khurāsān to resolve the situation. A prolonged siege of Turbat, which was held by Murshid Qulī Khān, as well as an attack on Herat besieging 'Alī Qulī Khān and 'Abbās who were

صنعت ذریره مفکر ^۱ تابستان را : اشنه ، که آنرا دواله خوانند ، و عطر وران را باشد ، باب نمک ^۲ کنند ، پس در پلاس پاره درشت کنند ، و بمالند به قوت ، تا سپید شود ، پس آس کنند ، و به گلاب بسرشند ، و در ظرفی پاک کنند . و هر روز چند بار آنرا به عود و کافور مبخر می گردانند . و چون خشک می شود ؛ دیگر بار می ساینند ، و به گلاب می سرشند . پس بگذارند تا خشک شود . اگر سیاه نماید ، از اثر بخار عود باشد . به کافور تنها مبخر گردانند تا سیاهی نیفراید . پس هر ده مثقال از آن دو مثقال کافور قیصوری بر افکنند ، و استعمال کنند . و باید که در ظرفی دارند سر تنگ ، تا ضعیف نگردد . و بیرون از این دو ذریره و صفها آورده اند عباسی ، بدان مشغول گشت .

تمت الرسالة بمنه

۱-ص : مکر .

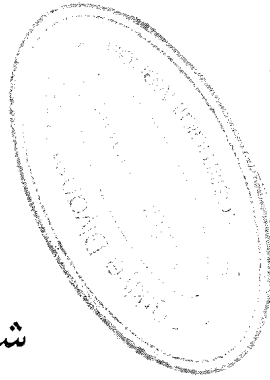
۲- اصل بی نقطه گویا : باب نیک تر کنند . در عربی آمده : و یندی بالماء ، در عرایس الخواهر ص ۲۸۵ آمده : نیکو بمالند .

دو نکته

۱- کتاب العطر والتصعیدات کندی را کارل گاربربا ترجمه و شرح آلمانی در لایپتسیک سال ۱۹۴۸ نشر کرده است و آن را با دو رساله ما چندان مربوط ندیدم .

۲- حاج محمد کریم خان کرمانی رساله مجمره دارد در یک مقدمه و هفت باب و خاتمه سورخ ۱۲۷۲ و در آن از عطریات بحث کرده و بیشتر گرفته از فرهنگ هندی است (چاپ شده در مجمع الرسائل او (۲) در کرمان در ۱۳۸۶- نیز فهرست

انوار : ۲ : ۹۷)

اسناد تاریخی

درباره روابط سیاسی شاه عباس با شاهان قطب شاهیه

دکتر نذیر احمد

رئیس قسمت فارسی دانشگاه اسلامی علیگر هند

شاه عباس کبیر (م : ۱۰۳۸ هـ) از آغاز دوره پادشاهی خود با شاهان دکن (هند) که عبارتند از سلاطین عادلشاهیه در بیجاپور و قطب شاهیه در گلکنده و نظام شاهیه در احمد نگر ، روابط دوستانه و مخلصانه داشت . از آنجمله مخصوصاً سلاطین قطب شاهیه پیروان و سبیلگان مذهب شیعه بودند ، و بهمین علت شاه ایران با ایشان توجه خاصی می داشت و بطریق دوستی و یگانگی می رفت ، و در میان شاهان صفویه و قطب شاهیه همواره ایلیچیان آمد و شد می نمودند و همراه ایشان بعلاوه نحف و هدایا نامه هائی که مشعر اخلاص و دوستی میبود فرستاده می شد . اگر چه بعضی نامه ها و گزارشهای روابط سیاسی در کتابهای تاریخ وجود دارد اما آن برای تنظیم و ترتیب تاریخ روابط سیاسی میان کشورهای ایرای و هند نا کافی است . اخیراً بعضی نامه های شاه عباس و سلاطین قطب شاهیه در میان مجموعه های مکتوبات کشف

XII "Very Dull and Arduous Reading":
A Reappraisal of *The History of Shāh 'Abbās the Great* by Iskandar Beg Munshī
19-37
Hamdard Islamicus, Quarterly Journal of the Hamdard National Foundation, Pakistan, III no. 1, Karachi, 1980

"VERY DULL AND ARDUOUS READING":
A REAPPRAISAL OF THE HISTORY OF SHĀH 'ABBĀS THE GREAT
BY ISKANDAR BEG MUNSHĪ

ABBAS I

17 MAYIS 1993

MADDE YAYINLANDIRILAN
KONRA GELIN OKUMAN

Iskandar Beg, who was born about the year 1560 and died about 1632, was the author of one of the greatest works of Persian historiography, entitled *Tārīkh-i 'Ālam-ārā-yi 'Abbāsī*, a title usually rendered "The World-Adorning History of Shāh 'Abbās" but which may equally well be translated as "The World-Ordering History of Shāh 'Abbās." This History, which I shall refer to in this paper as *The History of Shāh 'Abbās the Great*, or simply as *The History of Shāh 'Abbās*, was completed shortly before the death of Shāh 'Abbās in 1629, and is basically a detailed account of the reign of that monarch (1588-1629). Shāh 'Abbās the Great was the fifth king of the Safavid dynasty, which came to power in 1501 and ruled Iran until 1736. It was the first native dynasty to rule over the whole of Iran since the overthrow of the Sasanid empire by the Arabs in the 7th century A.D. The Safavid period is therefore an important period in the history of Iran: a period in which Iran for the first time since the advent of Islam developed into a self-contained independent state; a period in which significant changes were taking place; a period in which Iran achieved a degree of status and power that it had not known for centuries. One of the many interesting aspects of the dynasty was that, although the Safavid family itself was of native Iranian stock, it was Turcoman tribesmen from eastern Anatolia, Syria and the Armenian highlands who initially constituted the élite of the Safavid fighting forces. These Turcoman tribesmen were known as *qizilbāsh*, 'redheads', from the distinctive colour of their head-gear, and to avoid confusion with other kinds of Turks I shall refer to them henceforth in this paper as *qizilbāsh*.

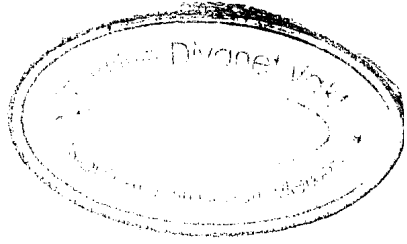
Perhaps the most momentous action taken by the Safavids was the imposition of a minority form of Islam, known as Ithnā 'Asharī or 'Twelver' Shī'ism, as the official religion of the new state. This action had far-reaching results on the one hand, it to some extent set Iran apart from the rest of the

Islamic world, on the other hand, it was a major factor in strengthening the central government and producing a great awareness in Iran of national (not to be confused with ethnic) identity; it thus enabled Iran to exist as a separate state and to resist absorption into the Ottoman empire, the most powerful state that the Islamic world had ever seen, then at the height of its power. To the extent that the Safavids bequeathed to their successors a centralized administrative system, a standing army, and a state with well-defined boundaries, they may with justice be said to have laid the foundations of the modern Iranian state.

In other respects, too, the Safavid period was one of great significance. It was marked by a remarkable flowering of the arts. The Safavids produced carpets and textiles of unparalleled richness of colour and design; manuscripts distinguished by the quality of their calligraphy and illustrations; ceramic tiles of astonishing intricacy and beauty, which adorned such masterpieces of Persian architecture as the Royal Mosque and the Shaykh Lutfullāh Mosque at Iṣfahān - both dating from the reign of Shāh 'Abbās the Great; and they excelled in many other branches of the arts and in a variety of crafts. The Safavid period was also notable for a dramatic increase in Persian diplomatic and commercial contacts with the West. The Portuguese, Dutch and English established 'factories' or trading posts in the Persian Gulf and in the Iranian hinterland with a view to gaining control of the lucrative trade with India and South-East Asia. Shāh 'Abbās I, the supreme pragmatist, was anxious to create a climate in Iran in which foreign merchants would feel at home, and so he allowed Catholic religious orders, such as the Carmelites, Augustinians and Capuchins, to found convents at Iṣfahān and elsewhere. The religious tolerance of Shāh 'Abbās the Great was in marked contrast to the attitude of his grandfather, Shāh Ṭahmāsp. In 1652 the English merchant Anthony Jenkinson had reached Iran by the hazardous northern route to Archangel, and thence across Russia to Astrakhan near the mouth of the Volga, whence he had taken a ship across the Caspian Sea. On arrival at the Safavid court, Jenkinson had been received in audience by Shāh Ṭahmāsp and had handed him a letter from Queen Elizabeth I, the purpose of which was to "treat of friendship, and free passage of our merchants and people, to repaire and traffique within his dominions, for to bring in our commodities, and to carry away theirs to the honour of both princes, the mutual commodities of both Realmes, and wealth of the Subjects". The Shāh had received Jenkinson affably, but his attitude changed

زندگانی شاه عباس اول

(جلد اول و دوم)

Abbas I

Türkiye Diyanet Vakfı İslâmî İşleri Genel Müdürlüğü Kütüphane	
Deneyim	41701-1
Tarih	955.02
	FEL.2

11 MART 1997

نصر الله فلسفی

Tahran

Abbas I

Author: STEINMANN, LINDA KEEHN
Title: SHAH 'ABBAS AND THE ROYAL SILK TRADE, 1599-1629 (IRAN)
School: NEW YORK UNIVERSITY (0146) Degree: PHD Date: 1986 pp: 228
Source: DAI 47/08A, p.3165 Publication No.: AAC8626915
Subject: HISTORY, MIDDLE EASTERN (0333)

Abstract: In the early part of the seventeenth century ('c)Abbas I, shah of Iran, took control of the production and sale of silk within his borders. At approximately the same time European joint-stock trading companies were formed. These seafaring merchant companies came to Iran to buy the shah's silk. This phenomenon has been studied mainly from the European point of view leading to a consideration of the Iranian silk trade as a contributory factor in the economic history of Western Europe during this period. 210

The object of this paper is to consider the effect of the Iranian silk-trading policies of Shah ('c)Abbas I on the economic history of Iran, a subject which has been overlooked by Western scholars.

The paper discusses: (1) previous scholarship on the subject; (2) the history of Iranian silk up to the time of Shah ('c)Abbas; (3) the political and administrative situation of the silk production areas; (4) the role of the Armenians in the trade; (5) how the silk-trading mechanism worked; and (6) the role of the silk trade in ('c)Abbas's economic program.

Two appendices contain copies and translations of Persian farmans granted by Shah ('c)Abbas to the English and Dutch merchant companies.

33 OCAK 1997

MADDE VE YERLEMLERİNİ
SONRA GELEN DOKÜMAN

العَبَّاسِيُّ بْنُ الْوَلِيدِ فَاتِحَ شَطْرِ الْأَنَاضُولِ

بقلم الاستاذ

محمَّد شَيْخِ خَطَّابٍ

الجمع العلمي العراقي - بغداد

باسم أكبر أولاده الذكور ، كما تقضى بذلك التقاليد العربية المعمول بها حتى اليوم .

وامه أم ولد (٧) نصرانية (٧) .

نشأ العباس وترعرع في كنف والده الوليد ابن عبدالمالك ، وكان عهد الوليد متميزاً بالفتوح التي امتدت شرقاً إلى حدود الصين بقيادة قتيبة ابن مسلم الباهلي وإخوته ، وغرباً إلى حدود فرنسا بعد فتح الأندلس بقيادة طارق بن زياد وموسى بن نصير ، فكان عهد الوليد بحق العهد الذهبي لدولة الأمويين في الشام فتحاً .

فقد فتح الوليد الأندلس كلها ، والسند (٨) كلها ، وما وراء النهر (٩) ، وغزاه ملك الصين (١٠) ، فكان أكثر بنى أمية فتوحاً وأكثر الخلفاء الفاتحين

- (٦) البداية والنهاية (١٦٦/٩) والعقد الفريد (٤٢٢/٤) .
- (٧) الحرب (٢٠٥) والمعارف (٢٥٩) وتهذيب ابن عساکر (١٧١/٧) .
- (٨) السند : بلاد بين الهند وكرمان وسجستان ، انظر التفاصيل في معجم البلدان (١٥١/٥) والمسالك والممالك للاصطخري (١٠٢) وآثار البلاد وأخبار العباد (٩٤-٩٥) وتقويم البلدان (٢٥١-٢٤٦) . وهي في الوقت الحاضر أكثر مناطق باكستان الغربية .
- (٩) ماوراء النهر : هو ماوراء نهر جيحون ، فما كان في شرقيه يقال له : ما وراء النهر ، وما كان في غربيه فهو خراسان وولاية خوارزم ، انظر التفاصيل في معجم البلدان (٢٧٠/٧) والمسالك والممالك للاصطخري (١٦١) وآثار البلاد وأخبار العباد (٥٥٧) وتقويم البلدان (٥٨٢-٥١٥) واحسن التقاسيم (٢١٠) .
- (١٠) جنل فتوح الاسلام - ملحق بجوامع السيرة (٢٤٠) .

نسبه وأيامه الاولى

هو العباس بن الوليد بن عبدالمالك بن مروان ابن الحكم بن أبي العاص أمية بن عبد شمس ابن عبد مناف بن قصي الأموي (٢) .

أبوه : أمير المؤمنين الوليد بن عبدالمالك بن مروان ، يكنى بأبي العباس (٣) ، وكان للوليد تسعة عشر ولداً ذكر (٤) ، وكان العباس أكبرهم وبه كان أبوه يكنى (٥) ، ومن المعروف أن الأب يكنى

- (١) الأنضول أو الانطول : لفظة يونانية معناها ، المشرق ، وهي اسم لشبه جزيرة كبيرة ، هي عبارة عن : (آسيا الصغرى) كما نطلق عليها اليوم . يحدّها من الشمال الغربي الدردنيل وبحر مرمرة والبحر الأسود ، ومن الشرق جبال أرمينية وفروعها الجنوبية الغربية الى مدينة الاسكندرون ، ومن الجنوب البحر الأبيض المتوسط ، ومن الغرب الأرخييل اليوناني ، والأنضول هو ما نسميه اليوم : تركيا عدا القسم الأوربي منها ، انظر التفاصيل في : معجم الممران (٦٢/٢-٦٥) والجغرافية العمومية (١٨١-١٨٥) .
- (٢) انظر التفاصيل في : طبقات ابن سعد (٢٢٢/٥) وتهذيب الاسماء واللفات (٢٠٩/١) وجمهرة أنساب العرب (٨٩-٩٠) وفوات الوفيات (٢١/٢) وقادة فتح الغرب العربي (٩٥/٢) وتهذيب ابن عساکر (١٧٠/٧) .
- (٣) أسماء الخلفاء والولاة - ملحق بجوامع السيرة (٣٦١) ، وانظر العميون والحدائق (١٢) والعقد الفريد (٤٢٢/٤) و البداية والنهاية (١٦١/٩) .
- (٤) البداية والنهاية (١٦٦/٩) وجمهرة أنساب العرب (٨٩) .
- (٥) العميون والحدائق (١٢) وانظر العقد الفريد (٤٢٢/٤) .

سعد زغلول : الدكتور سعد زغلول عبدالحميد .
٢٦ - الماوردي بين التاريخ والسياسة - مطبعة جامعة الاسكندرية ١٩٧١ .

ابن سوادة :
٥٢ - دليل مؤرخ المغرب الاقصى - الجزء الاول .
الغزالي : عباس المحامي .
٥٤ - التعريف بالمؤرخين في عهد المغول والترجمان - شركة التجارة والطباعة المحدودة ١٣٧٦هـ / ١٩٥٧م .

العش : الدكتور يوسف .
٥٥ - الخطيب البغدادي مؤرخ بغداد ومحدثها - مطبعة الترقى ، دمشق ١٣٦٤هـ .

٥٦ - فهرست مكتبة مختار بك باستانبول .
٥٧ - فهرست مكتبة جستريني .
٥٨ - فهرست مكتبة ولي الدين باستانبول .
٥٩ - فهرست مكتبة دار الكتب المصرية .
٦٠ - فهرست مكتبة معهد المخطوطات التابع لجامعة الدول العربية .

كحالة : عمر رضا
٦١ - معجم المؤلفين - ١٥ جزءا ، مطبعة الترقى ، دمشق ١٣٧٦ - ١٣٨١هـ / ١٩٥١ - ١٩٦١ .

كوركييس عواد وعبدالحميد العلوي .
٦٢ - جمهرة المراجع البغدادية - مطبعة الرابطة ، بغداد ١٩٦٢ .

٦٣ - مجلة الجمع العلمي العراقي - ج ١٥ .
٦٤ - مجلة لفة العرب البغدادية - ج ٢ .

بروتلمان : كادل .
٤٦ - تاريخ الادب العربي - ترجمة الدكتور عبدالحليم النجار ، ٣ اجزاء دار المعارف بمصر . والطبعة الالمانية ايضاً .

bisichen Litteratur Leiden, E.J. Brill
1943-1949

جب : هاملتن :
٤٧ - دراسات في حضارة الاسلام - ترجمة الدكتور احسان عباس ، والدكتور محمد نجم والدكتور محمود زايد ، دار العلم للملايين - بيروت ١٩٦٤ .

حاجي خليفة : مصطفى كاتب شلبي (١٠٦٧هـ / ١٦٥٧ م) .
٤٨ - كشف الظنون عن أسامي الكتب والفنون - جزءان ، استانبول ، مطبعة وكالة المعارف ١٣٦٠ - ١٣٦١ هـ / ١٩٤١ - ١٩٤٢ م .

الحجي : الدكتور عبدالرحمن علي .
٤٩ - القضاء ودراسته في الأندلس - مستل من مجلة كلية الامام الاظم ، العدد الاول سنة ١٣٩٢هـ / ١٩٧٢م .

الزركلي : خير الدين .
٥٠ - الاصلاح - ١١ جزءا ، ط ٣ .
دائرة المعارف الاسلامية - مادة ابن فرحون .

سركيس : يوسف البيان
٥١ - معجم الطبوعات العربية والعربية - مجلدان ، مطبعة سركيس ، القاهرة ١٩٢٨ م .

el-Muawid, alt: VIII / seriy: 1 (1399/1979)
Bagdad, s. 55 - 80

الحملة الوطنية لمحو الامية
تطلق القدرات الابداعية
للمواطنين

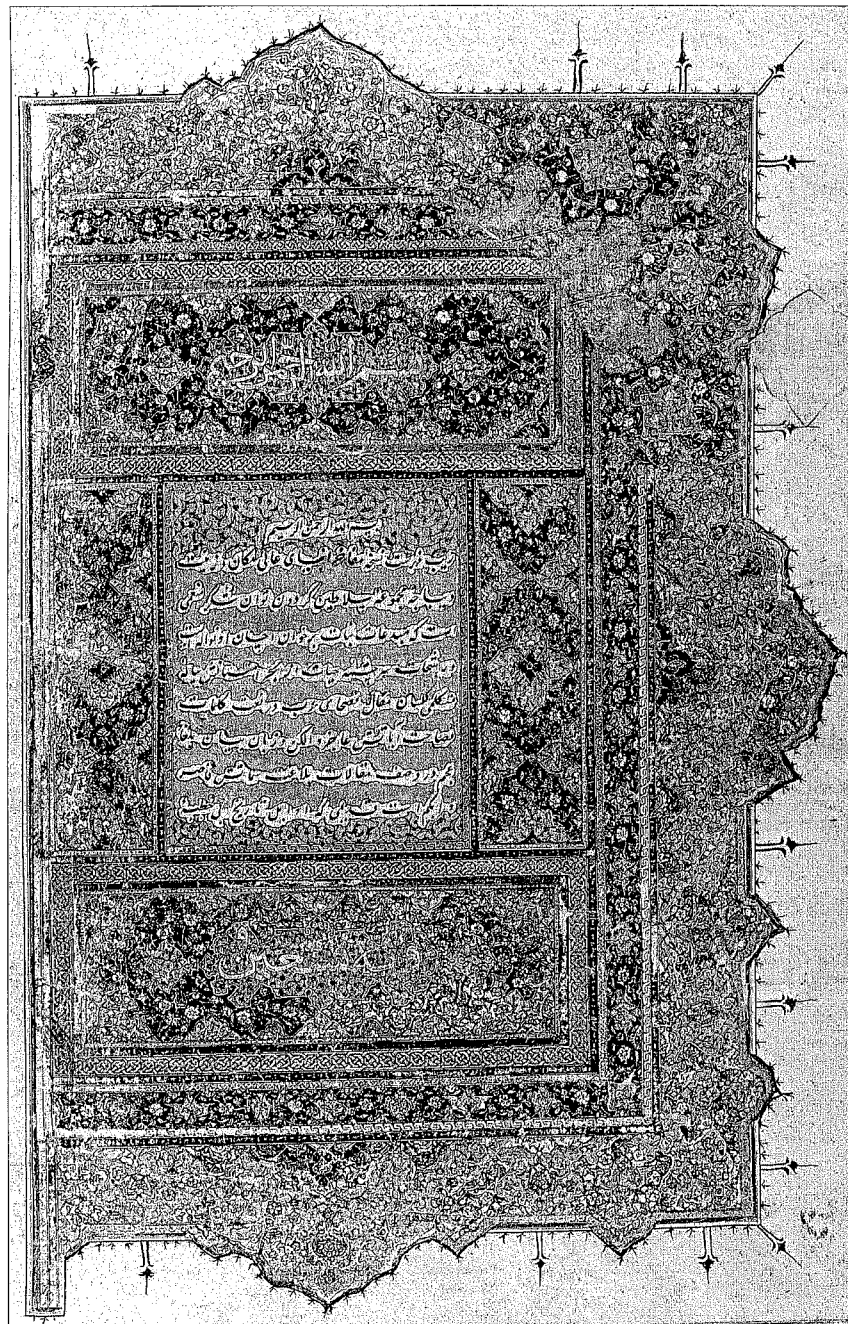
112C1CA

2 HAZIRAN 2003

MADEP YAYINLANGINTAN
SONFA SAKAN BAKIMAN

107 110 106

107106

*Historical Writing during the
Reign of Shah 'Abbas I*

Ideology, Imitation, and Legitimacy in
Safavid Chronicles

SHOLEH A. QUINN

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	137106
Tas. No:	955.02 QDI.H

Dibachah (preface) of a seventeenth-century Iran ms. of Mirkhvand's *Rawzat al-safa*. Courtesy of the Arthur M. Sackler Gallery, Smithsonian Institution, Washington, D.C., no. 232, Vever Collection.

THE UNIVERSITY OF UTAH PRESS
Salt Lake City 2000

955.03
BE.C

Bellan, Lucien-Louis

Chah 'Abbas I: sa vie, son histoire / by Lucien-Louis Bellan.- Paris: Librairie Orientaliste Paul Geuthner, 1932. vii, 297 p.; 24 cm.- (Les Grandes figures de l'Orient; tome 3)

I. History, Iran - 1499 - 1794 I. Title
II. (Series)

6603

12000A Cihan Abbas I

MADE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

22 EKİM 1990

'Abbās, I. *Abū Hayyān al-Tawhīdī*. Beirut 1956.
Actas IV Congresso de Estudos Árabes e Islâmicos. Leiden 1971.

ŞAHİ ABBAS I

İsmail Erünsel İSFAHAN

10961 LOCKHART, I. Shah Abbas's Isfahan.
Cities of destiny, ed. A. Toynbee, London, 1967.
pp. 210-225

Şah Abbas'ın İsfahanı

İsmail Erünsel

29961 GALDIERI, E. "Two building phases of the time of Shah 'Abbas I in the Maydān-i Shah of Isfahan: preliminary note." *East & West* 20, nos. 1-2 (Mr-Ju '70) 60-9.

329. RETTELBACH, G. *Hulāṣat as-Siyar. Der Iran unter Schah Šafī (1629-1642) nach der Chronik des Muḥammad Maš'ūm b. Huāgagi Isfahānī*, Munich, Rudolf Trofenik, 1978, XLII + 552 p.

Sur l'histoire safavide postérieure à Châh Abbās I, on dispose d'un nombre très restreint de sources persanes et leurs données demeurent, dans l'ensemble, très inférieures à celles que nous fournissent sur ce souverain et ses prédécesseurs le *Târix-e âlam âvâ-ye Abbâsî*. On appréciera néanmoins cette traduction du *Xolâsat os-seyar* sur le règne de Châh Safi (le *Zeyl-e Târix-e âlam âvâ-ye Abbâsî*, éd. Téhéran 1317 s., ne couvre que les cinq premières années dudit règne). Contrairement à ses collègues Hans Müller et Erika Glassen — qui nous firent connaître le *Xolâsat ot-tavârix* de Qâzi Ahmad Qomi —, M. Rettelbach n'accompagne malheureusement pas sa traduction d'une édition du texte persan: la pagination de la traduction est fournie d'après le manuscrit de la Bayerischen Staatsbibliothek de Munich.

Le titre de l'ouvrage risque d'induire en erreur certains lecteurs. En effet, malgré leur grande utilité, ni les notes se référant au texte de la traduction, ni le répertoire (*Verzeichnis*)

Classant quantité de menus renseignements épars, illustré d'arbres généalogiques et de trois croquis, pourvu de bons index (p. 309-340) et d'une bibliographie étendue (p. 286-308), ce travail soigneux (où l'on regrettera quelques manques dans l'énuméré des sources) introduira très utilement à l'histoire urbaine d'une des grandes agglomérations persanes au cours de deux siècles encore obscurs, dont l'un est de régression et dont l'autre voit la lente reprise qui précède l'épanouissement provoqué par Abbās Ier.

J. A.

SAFİYAT
- ABBAS I
MADE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
21.6.90

7144 KÜHNEL, E. Die Lacktruhe Schah 'Abbas I in der islamischer Abteilung der Staatlichen Museen. *Jhb. preuss. Kunstsamml.* 58 (1937), pp. 47-58

Şah Abbas I

MADE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

13 ŞUBAT 1993

NEYMATOVA, M. S.

Dva ukeza Šahha 'Abbāsa I.
Ep. Vost. 18 (1967), pp. 105-112

Şah Abbas I

MADE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

13 ŞUBAT 1993

16 MART 1992

MADE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

'ABBAS I, Shah of Persia. Gesandtschaft des persischen Schah's Abbas I., des Großen, an den deutschen Kaiser Rudolph II., den hessenkasselischen Landgrafen Moritz, den Gelehrten, und andere teutsche Fürsten; [übersetzt] von Karl Wilhelm Justi. *Neue Jahrbücher der Geschichte und Politik* 1841 ii, pp. 481-499.

'ABBAS I, Shah of Persia. Vollmacht unnd Comission des Königs in Persien [Abbās I.] gerichtet auf Antonium Scherley; [übersetzt] von Karl Wilhelm Justi. *Neue Jahrbücher der Geschichte und Politik*, 1841 ii, pp. 496-497.

- Abbas I

20398 'ABBAS, I. "Ibn 'Shahīd al-Andalusī and Charles Pellat." (In Arabic) *al-Abhāth* 19, nos. 3-4 (S-D '66) 395-406.

28 ARALIK 1997

617 ADAMOVA, Adel T. On the attribution of Persian paintings and drawings of the time of Shah 'Abbas I: seals and attributory inscriptions. *Persian painting, from the Mongols to the Qajars: studies in honour of Basil W. Robinson*. Ed. R. Hillenbrand. London: Tauris, in association with the Centre of Middle Eastern Studies, University of Cambridge, 2000 (Pembroke Persian Papers, 3), pp. 19-38

Şah Abbas I

129. MOFAXXAM, M. Farâmin-e now-yâfte az xânevâde-ye Malek Šâh Nâzar, sardâr-e armani-e Šâh 'Abbâs-e šafavi. *Barrasi-hâ-ye târîxi*, 12, 2 (1356), pp. 45-86

On connaissait le nom de ce Malek Šâh Nâzar par un «fath-nâme» de Šâh 'Abbâs lors de sa conquête de l'Azerbaïdjan. Une correspondance sur les droits de la famille, exposés à un vizir de Fath 'Ali Šâh, vient d'être découverte. R.

174. ESKANDAR BEG MONSHI. *History of Shah 'Abbas the Great (Tarix-e 'Alamaray-e 'Abbasi)*, translated by R. M. Savory. XII-1392 p. en 2 vols. West Press, Boulder, Colombo, 1978 [1979] (Persian Heritage Series, 28).

Source fondamentale pour le règne de Šah 'Abbâs Ier (1587-1629), précieuse pour celle de ses devanciers, le TAA n'était accessible aux non iranaisants que dans la paraphrase de Bellan (*Châh Abbâs*, Paris, 1929), aux iranaisants que dans l'édition très lacunaire de Téhéran (lith., 1314 q.; réimpression typographique, avec de bons index, par Irâj Afšâr, 1334 š.; 2e tirage, 1350 š.). Completant le texte à l'aide de trois mss de Cambridge et de Londres (on regrettera qu'il ait renoncé, après les premières pages, à signaler les passages nouvellement produits), R. M. Savory donne une traduction très lisible, s'efforçant de garder toute la substance, élaguée des surabondances rhétoriques de l'original. Le travail de R. M. Savory rendra les plus grands services. On ne pourra, malheureusement, se fier à l'index, très incomplet. C.r. à paraître dans *Studia Iranica*, 1980. J. A.

03 EYLÜL 2008

هادی منش، ابوالفضل

۴۵۳۵- «نگاهی به شخصیت و

عملکرد حضرت عباس (ع) پیش از

واقعه کربلا»، میلغان، بیابان، ص ۸۸-۹۲، فارسی.

کد پارسا: A87170

عباس (س) - سیره عباس (س)

نگاهی به جلوههایی از شخصیت حضرت عباس (ع)

در زمان زندگی امام علی و امام حسن (ع) است.

نویسنده با بیان جریان ولادت و نامگذاری حضرت

عباس، به خاستگاه تربیتی آن حضرت و تقویت روحیه

جنگاوری وی به دست علی (ع) اشاره دارد و شرکت

عباس (ع) در جنگهای زمان علی (ع) به ویژه در جنگ

صفین را وصف می کند. همکاری حضرت عباس با

امام حسن (ع) و اطاعتش از او و دوشادوش بودن وی با

امام حسین (ع) و بیان کمالات معنوی حضرت

ابوالفضل (ع) از دیگر مباحث این مقاله است.

2223 CHOKSY, J.K. & HASAN, M. Usman An emissary from Akbar to 'Abbâs I: inscriptions, texts, and the career of Amîr Muḥammad Ma'şum al-Bhakkari. *Journal of the Royal Asiatic Society*, Third Series, 1 i (1991) pp.19-29

11 NISAN 1994

87-961317

'Alî, Nabîl Ahmad Balâsî. 'Alâqât al-İrânîyah 'alâ zaman al-Shâh 'Abbâs al-Kebîr, 1588-1629

العلاقات الإيرانية الروسية على زمن الشاه عباس الكبير، ۱۵۸۸-۱۶۲۹ / تأليف نبيل أحمد بلاسي - دار النهضة العربية، 1985. 113 p. ; 24 cm.

Bibliography: p. 109-111. ISBN (invalid) 977-4-238-9 : £4.00 EGYPTIAN Islamic Law.

19545 MIKLURHO-MAKLAI, N. D. K voprosu o nalogovoi politike v Irane pri Shakhe Abbâs I (1587-1629). *Sov. Vost.* 6 (1949), pp. 348-355

Iran
Shah Abbas I

1690. Panâhî Samnânî, Muḥammad Aḥmad: Šâh 'Abbâs-i Kabîr: mar-d-i hazâr-çihrâ / ta'lif: Panâhî Simnânî. - Tih-rân: Kitâb-i Nimûna, [1990] = 1369 h. š. - 280 S. - (Ḥwândanîhâ-i târîḥ); 6) Inhalt: Schah-'Abbas-Biographie. - In arab. Schr., pers. 32 A 13462

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN OKUMAN

492. HANEDA, Masashi. *Le Châh et les Qizilbâs. Le système militaire safavide*. Berlin, Klaus Schwartz, 1987, II-256 p., bibliog. et index (Islamkundliche Untersuchungen, Bd 119)

Version révisée d'une thèse de 3e cycle (Univ. de Paris III, 1983), cet ouvrage constitue une contribution majeure à l'étude du système militaire safavide jusqu'aux réformes de Šah 'Abbâs Ier (1587-1629) et de l'attitude des monarques safavides vis-à-vis de leur élite militaire, les qezelbâs, qui leur ont permis d'établir leur pouvoir. Compte rendu détaillé à paraître in *Bulletin Critique des Annales Islamologiques* (pour une version révisée de la 3e partie, sur "la garde royale des Safavides" parue in *Moyen Orient et Océan Indien* (1984, pp. 41-64), voir *Abst. Ir.* IX, 400; voir aussi l'article de l'A., "Army III, Safavids" in *Encyclopaedia Iranica*). J. C.

502. MONAJEM, (Mollâ) Jalâl al-Dîn. *Târîx-e 'Abbâsî yâ Ruznâme-ye Mollâ Jalâl*, éd. S. Vaḥîd Niyâ. Téhéran, Vaḥîd, 1366, 498 p., index. [Histoire (du règne de Šâh) 'Abbâs ou le journal de Mollâ Jalâl]

Il serait légitime de croire que l'histoire du règne d'un prince aussi illustre que Šâh 'Abbâs le Grand est bien connue. Ce serait un erreur. Pire encore, la majorité des sources de son époque demeurent encore inédites ou sont fort mal publiées. Parmi ces dernières, c'est la mauvaise édition de l'*Ālam-ârâ-ye 'Abbâsî* d'Eskandar Beg Monšî (rééd. I. Afšâr, Téhéran 1350/1971 d'après litho. Téhéran 1313-14/1896-97) qui constitue l'exemple le plus déplorable. Avec la publication du *Târîx-e 'Abbâsî*, une lacune de taille aurait pu être comblée, ce n'est pas le cas. En effet cette édition "critique" n'est fondée que sur deux méchants manuscrits tardifs (qâjâr) conservés aux bibliothèques Malek et Melli à Téhéran. C'est l'exemplaire de la Ketâbxâne-ye Malek qui aurait servi de base à l'établissement du texte présenté, mais comme les variantes sont fort rarement notées, on ne voit pas la différence entre les deux copies. Le livre présenté est entièrement à refaire. Aucun édition satisfaisante de cette chronique ne peut de toute façon exister sans s'appuyer sur les manuscrits conservés à la British Library et à la bibliothèque Bodleian. Il s'agit, dans le dernier établissement nommé, du ms. n° 288 daté de 1053/1643, et à la British Library des ms. : 1— Or. 6263 (17e s., le plus utilisable selon mes notes), cf. Meredith-Owens, *Handlist*, p. 15; Bregel, II, n° 729, pp. 868-869. 2— Add. 27241 (17e s.), cf. Rieu, I, p. 184; Storey, n° 384, p. 308; Bregel, II, n° 729, pp. 868-869. 3— Or. 3549 (1106/1695, le début du texte manque), cf. Rieu, *Sup. to the Catalogue of the Persian ms.*, n° 57; Storey *ibid.*; Bregel *ibid.* M. Ali-Asgar Mossadegh-Rashti aurait préparé depuis quelque temps un texte répondant à cette exigence, mais des difficultés techniques dues au manque de papier retarderaient sa parution à Téhéran. En attendant il faut se contenter de cette édition qui a au moins le mérite d'exister. C. A.

11 NISAN 1994

272. Afšar, Iraj, «Joz'iyati dar bare-ye vafat-e Šah 'Abbās». *Āyande*, 10, 2-3 (1363/1984), pp. 136-139.

Pour exposer ces «détails sur la mort de Chāh 'Abbās» (I), l'auteur s'appuie sur l'«Histoire de la famille des Mar'āsi-e Māzandarān» (*Tāriḫ-e xāndān-e mar'āsi-e māzandarān*) (ms. unique

à Yazd, bibl. Vaziri: publié en 1356/1977), écrite par Mir Timur, membre de cette famille apparentée à celle des Safavides, qui continua jusqu'en 1075/1664 l'histoire de cette famille (commencée avant lui en 881/1476). Il ressort du document que Šah 'Abbās mourut à Ašraf, au Māzandarān, en 1037/début 1629. Une suite à cet article est annoncée. C. F.

361. VERMEULEN, Urbain. «La mission de Jan L. Van Hasselt comme agent du Shah de Perse aux Provinces-Unies (1629-1631)», *Persica*, 8 (1979), p. 133-43.

Jan Van Hasselt est le premier des peintres hollandais évoqués dans un autre article de la même livraison de *Persica* par W.M. Floor. Il était en Iran depuis plusieurs années à la Cour de Šah 'Abbās I, lorsque celui-ci décida, en 1628, de l'envoyer comme ambassadeur aux Pays-Bas. Ce séjour n'avait cependant pas été ininterrompu, car Van Hasselt avait accompagné de 1625 à 26 aux Pays-Bas l'envoyé persan Musā Beg, lequel n'était pas encore rentré en 1628. Sans attendre son retour, le Šah le charge d'obtenir pour ses sujets des privilèges analogues à ceux dont jouissaient depuis 1623 les membres de la Compagnie hollandaise en Iran. De ce fait, Van Hasselt se trouva en opposition avec celle-ci et ne reçut pas très bon accueil dans son pays. Il attendit plusieurs mois la réponse des États Généraux. Finalement, en février 1631, quelques libertés sont accordées à la «nation persane» aux Pays-Bas, mais ce traité demeurera lettre morte et Van Hasselt sera dessaisi de sa mission. F. R.

414. ROEMER, H. R., «Die türkmenischen Qizilbaş, Gründer und Opfer der safawidischen Theokratie» *Z.D.M.G.*, 135,2 (1985), pp. 227-240. [Les Qezelbaş turkmènes, fondateurs et victimes de la théocratie safavide].

Note de synthèse sur le rôle des Qezelbaş dans l'institution politique safavide: par rapport aux États turkmènes qui l'ont précédé, l'État safavide est stable: début de sédentarisation, intégration des éléments iraniens dans l'armée et l'administration, introduction d'une règle de succession dynastique. Après Cāldirān (1514) et surtout la mort de Šah Esmā'il (1524), les luttes de factions reprennent, et ne se termineront vraiment que sous Šah 'Abbās, après l'éviction des Qezelbaş. Nombreuses références à la littérature secondaire parue avant 1982. Y. R.

400. HANEDA, M., «L'évolution de la garde royale des Safavides», *Moyen Orient et Océan Indien*, 1 (1984), pp. 41-64.

En se basant sur un chapitre de sa thèse de 3e cycle (*Le système militaire safavide. Le Shah et les Qizilbaş*, Université de Paris III, juin 1983), l'A. retrace l'évolution du corps des *qurčī* avant et après les réformes militaires de Šah 'Abbās Ier (1588-1629). Mettant à profit une large documentation de sources européennes et persanes éditées et manuscrites, cette étude démontre que, contrairement aux interprétations de Minorsky (suivi par R. M. Savory et d'autres auteurs), les *qurčī* (représentant «la vieille cavalerie») ne doivent pas être confondus avec les *qezelbaş*. Tout en corroborant l'avis de K. M. Röhrborn, selon lequel le terme de *qurčī* désigne la garde royale (*Provinzen und Zentralgewalt Persiens im 16. und 17. Jahrhundert*, Berlin, 1966: le même, *Regierung und Verwaltung Irans...* in *Handbuch der Orientalistik*, VI/5, pp. 17-57, p. 35), l'A. pousse plus avant la démonstration en retraçant

l'importance numérique, les fonctions et l'origine tribale des *qurčī* (recrutés parmi les *qezelbaş*) avant, pendant et après le règne de Šah 'Abbās Ier. Malgré la politique de celui-ci, qui tend à réduire globalement la puissance des *qezelbaş* en favorisant la montée de l'influence des *qolām*, notamment dans les gouvernorats provinciaux, le pouvoir doit continuer à s'appuyer sur les *qurčī* qui conservent de l'importance sous Šah Sa'ī (1629-1642) et Šah 'Abbās II (1642-1666). J. C.

Abbās I. 1587-1629 (Safavi)

Browne L.H. Persia IV 102-111, 118-120.

891.59

11 OCAK 1994

310. SCHMITZ, B., «On a special hat introduced during the reign of Šah 'Abbās the Great», *Iran*, 22 (1984), pp. 103-112.

Étude iconographique, étayée par les récits persans et occidentaux, d'un type de coiffure mis en vogue sous le règne de Šah 'Abbās, mais dont l'origine serait le *tāj* des *qizilbaş*, apparu en songe à Seyx Heydar en 750/1487. Cette étude intéressera aussi bien l'historien que l'iconographe. R.

973. Ġalāl Munagġim: *Tāriḫ-i 'Abbāsi yā Rūznāma-i Mul-lā Ġalāl: sāmil-i waqāyī-i darbāri Šah 'Abbās-i Šafawī / ta'lif: Ġalāl-ad-Dīn Munagġim. Ba-kūš-i Saifallāh Waḥid-niyā. - Čāp 1. - Tih-rān: Intišārāt-i Waḥid. [1987] = 1366 h.s. - 498 S. Inhaltsang.: Geschichte von Schah 'Abbās I. bis zum J. 1611. - Pers., in arab. Schr. 28 A 17464*

2674 McCHESNEY, R.D. Four sources on Shah 'Abbas's building of Isfahan. *Muqarnas*, 5 (1988) pp.103-134 [Incl. Persian texts & English translations.]

354 GOLMOHAMMADI, Javad. The cenotaph in Imāmzāda Ḥabīb b. Mūsā, Kashan: does it mark the grave of Šah 'Abbās I? *Sifting sands, reading signs. Studies in honour of Professor Géza Fehérvári*. Ed. Patricia L. Baker and Barbara Brend. London: Furnace Publishing, 2006, pp.61-69. + col. plate 7. [Ruler of Iran 1587-1629.]

01 HAZ 2007

1406 SCHMITZ, B. On a special hat introduced during the reign of Šah 'Abbās the Great. *Iran*, 22 (1984) pp.103-112

981 STEINMANN, L.K. Shah 'Abbas and the royal silk trade 1599-1629. *BriSMES. proceedings of the 1986 International Conference on Middle Eastern Studies*. Oxford: British Society for Middle Eastern Studies, 1986. pp. 79-86

03 EYLÜL 2008

03 EYLÜL 2008

قرشی، باقر شریف (۱۹۲۶-)
۴۰۹-زندگانی حضرت ابوالفضل
العباس (ع)، ترجمه سیدحسن اسلامی (۱۳۳۹-)
قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات
اسلامی، چاپ هفتم، ۱۳۸۲ / ۲۰۰۰ نسخه، ۲۳۲ص،
فارسی، رقعی (شمیز).
شابک: ۹۶۴-۴۷۰۰۰۴۳-۰

Abbas

کد پارسا: B۴۸۶۳۸
عنوان متن ترجمه شده:
العباس بن علی راند الکرامه و الفداء فی الاسلام
عنوان اصلی ذکر نشده است.
عنوان متن ترجمه شده:
عنوان متن ترجمه شده:
عنوان متن ترجمه شده:

عنوان متن ترجمه شده:
عنوان متن ترجمه شده:
عنوان متن ترجمه شده:

MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

ظهیری ملایری، صغری
۴۰۲-غیره العباسیة (تفسیر
زندگانی حضرت عباس و ۷۲ کرامت
از آن حضرت)، ویراسته سیدعبدالحمید میرشاهولہ، قم
(زیتون: رازبان، چاپ دوم، ۱۳۸۲ / ۲۰۰۰ نسخه، ۲۲۲ص،
فارسی، رقعی (شمیز)، بها: ۱۲۰۰۰ریال.
شابک: ۹۶۴-۹۳۸۹۹-۶-۶
کد پارسا: B۴۹۲۳۱
عنوان متن ترجمه شده:
عنوان متن ترجمه شده:
عنوان متن ترجمه شده:

Abbas

گزارشی از مراحل زندگی، سیره و فضایل
حضرت ابوالفضل (ع) است. نویسنده با استناد به متون
تاریخی، روایات، داستانه‌ها و اشعار، با اشاره به ولادت
حضرت عباس (ع) و زندگی او در دوره امام علی و امام
حسن و امام حسین (ع) به بیان کرامات و فضایل آن
حضرت پرداخته و ۷۲ کرامت از ایشان نقل کرده است.
نویسنده از ارادت عباس (ع) به امام حسین (ع)، رشادت و
شجاعت و ایثار او بحث کرده و چگونگی شهادت او را
به تفصیل گزارش کرده است. گزارش حادثه کربلا و
حوادث روز عاشورا از دیگر مطالب کتاب است.

MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

12 OCAK 1994

Abbas(I)

12 OCAK 1994

04 SUBAT 1994

27 Nisan 2014

- 3363 LEFÈVRE, Corinne. Jahāngīr et son frère Šāh 'Abbās: competition et circulation entre deux puissances de l'Asie musulmane de la première modernité. *Muslim cultures in the Indo-Iranian world during the early-modern and modern periods*. Denis Hermann, Fabrizio Speziale (eds.). Berlin: Schwarz & Institut Français de Recherche en Iran, 2010, (Islamkundliche Untersuchungen, 290), (Bibliothèque Iranienne, 69), pp.23-56. [Mughals & Safavids, and impact of migration of Iranian elites to South Asia. With abstract in French.]

Cihançin
030531

Abbasi

010027

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ISLAMKUNDLICHE UNTERSUCHUNGEN • BAND 290
BIBLIOTHÈQUE IRANIENNE • VOL. 69

Denis Hermann / Fabrizio Speziale (eds.)

**Muslim Cultures
in the Indo-Iranian World**
during the Early-Modern and Modern Periods

23 Mayıs 2015

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

2010
INSTITUT FRANÇAIS DE RECHERCHE EN IRAN
KLAUS SCHWARZ VERLAG • BERLIN

- Cihangir (030531)
- Abbas I (010027)

**JAHĀNGĪR ET SON FRÈRE ŠĀH 'ABBĀS :
COMPETITION ET CIRCULATION ENTRE
DEUX PUISSANCES DE L'ASIE MUSULMANE
DE LA PREMIÈRE MODERNITÉ**

Corinne Lefèvre

Abstract: Since the time of Bābur (r. 1526-1530), the Safavids – rather than the Ottomans or the Uzbeks – were the dynasty with which the Mughals were the most closely connected. This intimate relationship also entailed a strong territorial and ideological rivalry. Competition with the Mughals played an important role in the new ideological formulas elaborated during the reign of Šāh 'Abbās (r. 1587-1629). Whatever the intensity of this rivalry, it never acted as an impediment to the circulation of goods, people, or ideas between the two poles. As a matter of fact, the migration of Iranian elites into Mughal India crucially informed the shaping of Mughal culture and state. This was especially the case under Jahāngīr (r. 1605-1627) whose reign is generally associated with Iranian administrative hegemony. While the iranophilia of the « world conqueror » has often been deemed a sign of political weakness, it is here thoroughly re-examined.

Lorsque je devins empereur, il me vint à l'esprit que je devrais changer mon nom afin qu'on ne le confondît pas avec celui des empereurs de Rūm [les Ottomans]. Une inspiration de l'au-delà m'ayant suggéré que la domination du monde (*jahāngīrī*) était la tâche des empereurs, je pris le nom de Jahāngīr¹.

Lorsqu'à son avènement en 1605 le prince Salīm adopta le titre de « Jahāngīr » (littéralement, « celui qui saisit le monde » et, plus communément, le « conquérant du monde »), il ne fait guère de doute qu'il ne s'adressait pas seulement aux sujets de son royaume – microcosme représentant le macrocosme – mais reprenait à son compte, tout au moins métaphoriquement, l'idée d'empire universel qui avait animé les réalisations de ses deux prestigieux ancêtres, Čingīz Hān (m. 1227) et Timūr (m. 1405). Ce faisant, il affirmait

1. Jahāngīr 1999, p. 22 qui fait ici référence aux sultans ottomans Salīm Ier (r. 1512-1520) et Salīm II (r. 1566-1574).

23-56

446 RIZVI, Kishwar. The suggestive portrait of Shah ^{ABBAS I}
'Abbas: prayer and likeness in a Safavid *Shahnama*. ⁰¹⁰⁰²⁷
Art Bulletin, 94 ii (2012) pp. 226-250.

MADE YAYIMLANDIRKAN
SONRA GELEN DOKUMAN

22 Haziran 2015

1789 MATTHEE, Rudi. The politics of protection. Iberian
missionaries in Safavid Iran under Shāh 'Abbās I ^{Abbasi}
(1587-1629). *Contacts and controversies between* ⁰¹⁰⁰²⁷
Muslims, Jews and Christians in the Ottoman Empire
and pre-modern Iran. Ed. Camilla Adang, Sabine
Schmidtke. Würzburg: Ergon, in Kommission, 2010,
(Istanbuler Texte und Studien, 21), pp. 245-271.

MADE YAYIMLANDIRKAN
SONRA GELEN DOKUMAN

22 Haziran 2015

1788 MATTHEE, Rudi. Loyalty, betrayal and retribution:
Biktash Khan, Ya'qub Khan and Shah 'Abbas I's ^{Abbasi}
strategy in establishing control over Kirman, Yazd ⁰¹⁰⁰²⁷
and Fars. *Ferdowsi, the Mongols and the history*
of Iran: art, literature and culture from early Islam
to Qajar Persia. Studies in honour of Charles
Melville. Ed. Robert Hillenbrand, A.C.S. Peacock and
Firuza Abdullaeva. London & New York: Tauris,
2013, (International Library of Iranian Studies, 45),
pp. 184-200.

MADE YAYIMLANDIRKAN
SONRA GELEN DOKUMAN

22 Haziran 2015

1847 BERG, Gabrielle van den. An epic for Shah 'Abbas.
Ferdowsi, the Mongols and the history of Iran: art,
literature and culture from early Islam to Qajar
Persia. Studies in honour of Charles Melville. Ed.
Robert Hillenbrand, A.C.S. Peacock and Firuza
Abdullaeva. London & New York: Tauris, 2013,
(International Library of Iranian Studies, 45),
pp. 261-266. *Book of Farigh*. ^{Abbasi}
⁰¹⁰⁰²⁷

MADE YAYIMLANDIRKAN
SONRA GELEN DOKUMAN

22 Haziran 2015

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

3750
Abbas I
010027

POLCZYŃSKI, Michael. *The Relacyja of Sefer Muratowicz: 1601-1602 private royal envoy of Sigismund III Vasa to Shah 'Abbas I. Turkish Historical Review*, 5 i (2014) pp. 59-93.

28 Temmuz 2015

2015

- 10303 CUTILLAS, José F. Did Shah 'Abbās I have a Mediterranean policy? *Journal of Persianate Studies*, 8 ii (2015) pp. 254-275. *Abbas I 010027*
- 10325 AYTBEROV, Temur. A report to 'Abbas Mirza Qajar from Dagestan. *Iran and the Caucasus*, 18 iv (2014) pp. 383-388. Edition and annotated translation of a report forwarded by a group of Dagestani leaders supporting the Qajars to the crown prince of Persia Abbas Mirza. *Abbas I 010027*

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

11 Subat 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

18 Subat 2017

- 9965 FARROKH, Kaveh. *The military campaigns of Shah Abbas I in Azerbaijan and the Caucasus (1603-1618). Studies on Iran and the Caucasus: presented to Prof. Garnik S. Asatrian on the occasion of his 60th birthday.* Ed. Uwe Blasing, Victoria Arakelova, Matthias Weinreich, with the assistance of Khachik Gevorgian. Leiden: Brill, 2015, pp. 75-95.
- Azerbaijan*
812412
Lafliany
1100017
Abbas I
010027

12 Subat 2017

10299 QUINN, Sholeh A. *Shah 'Abbas: the king who Abbas I
refashioned Iran.* London: Oneworld, 2015. 010027
142 pp.

BAĞDE YAYIMLANDIKTAN
ONRA GELEN DOKÜMAN

252568

Ferdowsi, the Mongols and the History of Iran

ART, LITERATURE AND CULTURE FROM
EARLY ISLAM TO QAJAR PERSIA

Studies in Honour of Charles Melville

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	252568
Tas. No:	

Edited by
Robert Hillenbrand, A.C.S. Peacock
and Firuza Abdullaeva

I.B. TAURIS

LONDON · NEW YORK

Published by I.B.Tauris & Co. Ltd
In association with the Iran Heritage Foundation

2013

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Nisan 2017

Abbas I (010027)

20

*Loyalty, betrayal and retribution:
Biktash Khan, Ya'qub Khan and Shah
'Abbas I's strategy in establishing
control over Kirman, Yazd and Fars*

Rudi Matthee

On the basis of the available source material, the study of the reign of Shah 'Abbas I (1587–1629) neatly divides into two periods. The first runs from the time of the Shah's accession and initial rise to power in 995/1587–996/1588 to the moment around 1015/1605 when he had completed a major portion of his domestic reforms; the second period begins at this point and ends with 'Abbas's death in 1038/early 1629.¹ Written documentation for the first period mostly comes in the form of Persian-language court chronicles, compendia of events that record the activities of the Shah and his entourage in annalistic and rather formulaic fashion. The second period is covered by a much greater and more variegated array of sources. Court chronicles naturally cover the last three decades of Shah 'Abbas's reign as much as they narrate the earlier period, but modern scholars in addition have at their disposal a combination of several informative European travelogues as well as a plethora of commercial, diplomatic and ecclesiastical documents written by Western visitors and residents.

These later sources have arguably played a preponderant role in constructing the image that this formidable ruler typically evokes in the modern mind, that of a wise and forward-looking king whose only real flaw was the tragic killing and blinding of his male offspring. This image goes back in part to contemporary European visitors, who, enjoying the Shah's hospitality and seduced by his apparent affection for Christianity, portrayed him as a resolute and energetic monarch with a magnetic personality, as visionary as he was tolerant. To be sure, they did draw attention to the sanguinary beginnings of 'Abbas's reign, and their interaction with the Shah and his entourage opened their eyes to 'Abbas's mercurial personality and demeanour as well:

Meliş Na'im (Jerusalem, 1937), ethics; *Hen Mordekhay* (Jerusalem, 1937) an explanation of challenging aggadot; and *Ma'ayan Ganim* (Jerusalem, 1958), responsa.

Bibliography

- Giller, Pinchas. *Shalom Shar'abi and the Kabbalists of Beit El* (Oxford: Oxford University Press, 2008).
Laniado, David. *Le-Qedoshim Asher be-AR"tz* (Jerusalem: Eli, 1980), pp. 123–124.

PINCHAS GILLER

'Abbās I, Shāh 010027
aut. Vera B. Moreen

Shah 'Abbās I (r. 1587–1629) is considered to have been the greatest monarch of the →Şafavid dynasty. He ascended the throne of Iran at the age of sixteen during a turbulent political upheaval that included the murder of at least nine family members. Styled "the Great" for having consolidated the Iranian empire, 'Abbās I enlarged and transformed his realm into one of the seventeenth century's greatest powers, on a par with the Moghul empire under Akbar (r. 1556–1605), England under Elizabeth I (r. 1558–1603), and Spain under Philip II (r. 1556–1598), with all of whom he established diplomatic and economic relations.

Because of their incessant manipulation of potential rulers, 'Abbās I gradually broke the power of the Turcoman (Qizilbāsh) tribes that had brought him, as well as →Ismā'il I (r. 1501–1524), the founder of the Şafavid dynasty, to power. He also sought to weaken the Şūfis. With these ends in mind, 'Abbās I reorganized the army, integrating Persian soldiers with Turcomans and relying on Christian conscripts from Georgia, Armenia, and Circassia, who were forced to convert to (Shī'i) Islam. This reform and the introduction of muskets enabled 'Abbās I to recover territories lost to Iran's Ottoman, Uzbek, and Moghul neighbors by his predecessors. Equally important were the land and administrative reforms he instituted to help pay for the new standing army.

In 1598 'Abbās I moved his capital from Qazvīn to →Isfahan and embarked on a building program that transformed the town into one of the most beautiful cities of the Middle

East. Numerous other structures, such as bridges, caravanserais, and cisterns, were erected throughout Iran during his reign. 'Abbās I was a great patron of the "arts of the books," such as bookbinding and manuscript illumination, which attained their zenith in his day. Always a pragmatist, the shah fostered economic progress, especially in the areas of rug, textile, and silk dying and weaving, which became commercial staples during his reign. 'Abbās I opened his realm to foreign ambassadors from east and west (always hoping for an alliance against the Ottomans) and allowed Christian missionaries to establish themselves in Iran, but he restricted their activities.

Although much loved by his subjects, 'Abbās I was also greatly feared. His treatment of the Jews, as recounted in the Judeo-Persian chronicle →Kitāb-i Anusī by →Bābāi ibn Luṭf, revealed a cruel streak that also manifested itself in his killing or maiming all his heirs. According to *Kitāb-i Anusī* (The Book of a forced convert) (and its account is confirmed by the Italian traveler Pietro della Valle), two rival factions in the Jewish community of Isfahan accused each other of casting magic spells against the shah. On November 21, 1620, in response, he presented the community with the choice of conversion to Shī'i Islam or being devoured by vicious hounds. A few Jewish leaders chose martyrdom, but most of the community was ultimately spared, at least in part because of the intercession of the influential Shī'i theologian and divine Shaykh →Bahā' al-Dīn al-Āmilī (d. 1621). 'Abbās I also moved some Jews (and some Armenians and Georgians) by force to →Faraḥābād, one of the new towns he built on the southern shore of the Caspian Sea, and it was there that →Abū'l Ḥasan Lārī, a disgruntled Jewish apostate, who had tried to compel his former coreligionists throughout Iran to wear a demeaning headgear, was murdered. In punishment, the shah made the Jews of Faraḥābād convert to Islam, but, according to Bābāi ibn Luṭf, he rescinded the headgear upon experiencing a "miracle" at the tomb of →Seraḥ bat Asher.

The minority policies of 'Abbās I did not single out the Jews and caused great hardship to many other groups as well, such as the Qizilbāsh, Şūfis, and Christians. Because of his

BRILL

Mugarnas, vol. 33, 2016 Leiden, p. 155-176

09 Nisan 2017

CHARLES MELVILLE

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN BOKÜMANNEW LIGHT ON SHAH 'ABBAS
AND THE CONSTRUCTION OF ISFAHANAbbas I
010027
isfahan
030026

The Iranian city of Isfahan, located in a rich oasis on the western side of the Dashti-i kavir (Great Desert) and close to the geographical center of the country, has long been the site of urban settlement, favored not only by its position at a nodal point on the ancient routes from the Caucasus down to the Persian Gulf, but crucially by the Zayanda Rud (or Life-giving River) on which it stands—one of the few perennial streams on the Iranian Plateau and a vital resource for irrigation and agriculture. As is the case with many other provincial centers, Isfahan has at different times been more than merely a regional capital, but has served as the principal seat of a major ruling dynasty. This was particularly so under the Seljuks in the twelfth century,¹ but never more so than under the Safavids (1501–1722), when Shah 'Abbas (r. 1588–1629) made Isfahan his capital around the turn of the seventeenth century. The definitive date of this move remains a subject of scholarly debate,² and is one of the topics to be addressed here. Under 'Abbas and his successors, the city saw a rapid expansion, particularly in the districts south of the old center and on either bank of the Zayanda Rud, most dramatically with the development of the Maydan-i Naqsh-i Jahan (Square on the Plan of the World) and the palace quarter to the west of it. This is still the area with the greatest concentration of architectural monuments of the Safavid epoch and the district with the main buildings described by contemporary chroniclers (fig. 1).³ Despite the attention paid to the city and the descriptions that abound in both the travel literature of the period and later scholarly studies, there remains considerable imprecision in establishing when individual buildings were started and completed. This is partly due to the nature of construction work, which might continue over a lengthy period and not be adequately recorded in the fabric of the

buildings themselves, but also to the tendency of the documentary sources to record a description of all ongoing architectural patronage under one or two fixed dates. When a new source of information is found—such as the work on which this study is based—it is not always easy to harmonize the evidence it provides with the existing body of information. In the present case, indeed, fresh information may raise as many issues as it resolves. This paper aims to address some of these questions, with respect to the main architectural developments inaugurated during the long and prosperous reign of Shah 'Abbas, concluding that building work was almost continuous throughout the first two decades of the seventeenth century rather than being concentrated in a few discrete phases.

The starting point for this discussion is Robert McChesney's seminal article "Four Sources on Shah 'Abbas's Building of Isfahan,"⁴ which made accessible the descriptions of 'Abbas's development of the city in Afushta'i Natanzi's *Nuqāwat al-āthār fi dhikr al-akhbār* (The Choice Traces in Mentioning Events), Munajjim Yazdi's *Tārīkh-i 'Abbāsī* (The History of 'Abbas), Iskandar Beg Munshi's celebrated *Tārīkh-i 'Ālam-ārā-yi 'Abbāsī* (The History of the World-Adorning 'Abbas), and Junabadi's less well-known *Rawdat al-ṣafawiyya* (The Safavid Garden). Two of these texts have been made more accessible since McChesney's article through the publication of printed editions.⁵ As he noted, "the third volume of Fadli al-Isfahani's *Afḍal al-tawārīkh*, if located, may also provide new information about 'Abbas's great urban design."⁶ Since then, the *Afḍal al-tawārīkh* (The Best of Histories) has been located,⁷ although not yet fully utilized, and a more substantial study of the manuscript did indeed suggest that the work might contain further details of the embellishment

010027

DIA

ABBAS (I)

Melville, C. [P.]

A lost source for the reign of Shah 'Abbas: the Afzal al-tawārikh of Fazli Khuzani Isfahani .-- 1998
ISSN: 0021-0862 : Iranian Studies, vol. 31 ii pp. 263-265, (1998)

'Abbās I, Safavid Shah ; Fadlī Isfahānī

251386

Studies on Iran and The Caucasus

Presented to Prof. Garnik S. Asatrian on the
Occasion of his 60th Birthday

Edited by

Uwe Bläsing, Victoria Arakelova and Matthias Weinreich

With the assistance of

Khachik Gevorgian

03 Ağustos 2017

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	251386
Tas. No:	955 STD-1

MADDE YANINDAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

BRILL

LEIDEN | BOSTON

2015

Abbas I

010027

The Military Campaigns of Shah Abbas I in Azerbaijan and the Caucasus (1603-1618)

Kaveh Farrokh

University of British Columbia Continuing Studies

Abstract

This paper provides an overview of the Safavid military forces and reforms at the time of Shah Abbas I (r.1587-1629), especially with the promotion of the new *Ghulam* units to counterbalance the traditional *Qizlibash* forces which had bought the Safavids to power at the time of Shah Ismail (r. 1502-1524). Other significant military reforms were the introduction of firearm units such as the *Tofanchi* (musketeers), *Jazayerchis* (bearers of larger and heavier muskets) and *Toopchis* (artillerymen). The introduction of these reforms proved instrumental in Shah Abbas I's successes in expelling the Ottomans from Tabriz (1603) and Yerevan (1604), defeating the Ottoman counteroffensive in Azerbaijan (1605) and the capture of Shamakhi (1606) and Ganja (1606). Large numbers of Armenians, Kurds and Azeris had been displaced from their homelands by Shah Abbas I as a result of his scorched earth tactics against invading Ottoman forces in 1606-1607. Shah Abbas' military successes led to the Ottoman-Safavid peace treaty of 1612 which affirmed all of the Iranian conquests since the recapture of Tabriz. The Safavid army had to fight a series of battles in Georgia (1613-1623) which led to a new Ottoman war (1616). The Safavid army defeated the Ottoman offensives in Yerevan and Ardabil (1616-1618) obliging the Ottomans to negotiate a new peace treaty which affirmed all of Shah Abbas' conquests since 1603.

Keywords

Safavids, Ottomans, Battle of Chaldiran, Shah Abbas I, Qizlibash, Qoorchi, Gholam, Shahsevan, Jazayerchi, Toopchi, Yesanchi, Jabadar-bashi, Azerbaijan, Tabriz, Caucasus, Yerevan, Ganja, Shamakhi, Ardebil, Kakhetia, Meskhetia

MILITARY LEADERSHIP OF SHAH ABBAS

The military successes of Shah Abbas I (r.1587-1629) against the Ottoman Empire was largely due to a reformed Safavid military machine. The Shah was in fact to remain closely engaged in the supervision of the military affairs of the Safavid state throughout his reign. In Shah Abbas' view "...the king must live a soldier's life and always move alongside his troops to be able to overcome any difficulties and to be successful at any task" (Ravandi 1973, vol. II: 398). Shah Abbas often joined his

گرفت. همین امر باعث شد امرای قزلباش بزودی مهدعلیا را به قتل برسانند. در این هنگام بین علیقلی خان شاملو و مرشد قلی خان امرای قزلباش اختلاف افتاد و در جنگی که رخ داد مرشد قلی خان عباس میرزا را به اردوی خود و سپس به مشهد آورد و در ۹۹۴ ق. او را بر تخت شاهی نشاند و با پیشروی به سمت قزوین در ذی قعدة ۹۹۶ ق. سلطان محمد خدابنده را مجبور به کناره گیری به نفع پسرش عباس میرزا نمود. عباس با عنوان شاه عباس بر تخت جلوس کرد.

شاه عباس در ابتدای حکومت با مشکلات اساسی روبه رو بود: اول) کاهش قدرت پادشاه در طی دوازده سال پس از مرگ شاه طهماسب، سرکشیها و بی نظمی های داخلی و سلطه قزلباشها بر امور؛ دوم) تصرف بسیاری از مناطق شرقی و غربی کشور توسط ازبکها و عثمانی ها. ازبکها در شرق در سالهای اول حکومت او نه تنها مشهد را قتل عام و غارت کردند بلکه همه خراسان را گرفتند و سمنان، یزد کاشان را نیز عرصه تاخت و تاز خود ساختند. عثمانی ها نیز مدام نواحی غربی ایران را می تاختند و تا تبریز، همدان و نهاوند در اشغال آنان بود؛ سوم) خزانه دولتی در اثر بخششهای بیجای پدرش محمد شاه خالی شده بود شاه عباس که از همان ابتدا نشان می داد که انسانی عملگراست مشکلات را اولویت بندی کرد: بازگرداندن امنیت، نظم و قانون، تجدید سازمان سپاه و اصلاح نظام مالی اولویت اول بود و بیرون راندن ازبکها از خراسان اولویت دوم و بازپس گیری سرزمین های غربی از عثمانی ها اولویت سوم؛ او برخورد با قزلباشها را از اعدام قاتلان مادر و برادر خود آغاز کرد و سپس با استفاده از برخی قزلباشها برخی دیگر را از میان برداشت آن گاه تاج بخش خود - مرشد قلی خان - را که بر همه امور مسلط شده و او را در کارها دخالت نمی داد به قتل رساند. و نشان داد که می خواهد به تنهایی حکومت کند. او همچنین برای کاستن از قدرت قزلباشها و کم کردن اتکای خود به آنان به تشکیل یک نیروی دائمی و وابسته به خود یعنی غلامان خاصه شاهی دست زد که از غلامان گرجی، چرکسی و ارمنی که از عهد جدش طهماسب به ایران آورده شده بودند و تغییر مذهب داده و مسلمان شده بودند تشکیل می شد. آنها هنگ های متعدد غلامان مرکب از ۱۰ تا ۱۵ هزار سواره نظام مسلح به تفنگ و سلاحهای معمولی شکل دادند و هسته ارتش دائمی او بودند. لشکری از تفنگداران که بیشتر ایرانی بودند و در ابتدا پیاده و سپس سواره نظام شدند و لشکر دیگری از توپخانه شکل گرفت. این لشکرها هر کدام بالغ بر ۱۲ هزار تن می شدند قراولان سلطنتی را هم تا ۳ هزار افزایش داد و بدین ترتیب

می کند و بهترین مرجع در شناخت آن سامان است. نمی توان این کتاب را جغرافیایی به طور اعم و مصطلح دانست زیرا مؤلف به معلومات مهم و گزارش دربارۀ یمن و قسمتی از غریستان پرداخته است. این کتاب تألیفاتی است نفیس و بی مانند در نوع خود و برای نخستین بار در سال ۱۸۸۴ م در برلین به طبع رسیده است. سید محسن امین و همچنین سید حسن امین در *اعیان الشیعة* و *مستدرکات اعیان الشیعة* او را شیعه امامی دانسته اند.

منابع: اعلام، ۱۷۹/۲، بغیة الوعاة، ۲۱۷، معجم الادباء، ۲۳۰/۱۷، انباه الرواة، ۲۷۹/۱، ایضاح المکنون، ۳۶۲/۱، مستدرکات اعیان الشیعة، ۱۱۵/۵، معجم المؤلفین، ۲۰۲/۳، مؤلفات الزبیدی، ۲۲۷/۲.

عبدالحسین شهیدی صالحی

صفوی، ابراهیم میرزا ← ابراهیم میرزا

صفوی

صفوی، اسماعیل ← اسماعیل اول/دوم/سوم

صفوی

صفوی، بهرام میرزا، ابوالفتح ← بهرام میرزا،

صفوی

صفوی، شاه عباس اول یا شاه عباس بزرگ، پنجمین و توانمندترین حاکم صفوی (۹۹۶ - ۱۰۳۸ ق) فرزند محمد شاه خدابنده (۹۸۵ - ۹۹۵ ق). عباس میرزا در شب دوشنبه اول رمضان ۹۷۸ ق در هرات جایی که پدرش از طرف جدش شاه طهماسب والی آنجا بود متولد شد. مادرش خیرالنساء دختر میر عبدالله حاکم مازندران بود. شاه طهماسب نام عباس بر او نهاد. در ۹۸۰ ق طهماسب دستور داد سلطان محمد میرزا پدر او به شیراز برود و پسرش عباس میرزا حاکم خراسان شود و در هرات بماند. شاه اسماعیل دوم که پس از طهماسب به سلطنت رسید دستور قتل همه شاهزاده های صفوی از جمله عباس میرزا را صادر کرد. علیقلی خان شاملو که مأمور قتل شده بود، چندی در اجرای حکم کوتاهی کرد تا این که خبر مرگ شاه اسماعیل به هرات رسید و علیقلی خان کمر به خدمت عباس میرزا بست و پس از این که امرای قزلباش سلطان محمد میرزا را در ۹۹۵ به شاهی برداشتند، علیقلی لله عباس میرزا شد. چون محمدشاه خدابنده نابینا بود، زنش - مادر عباس میرزا - مشهور به مهدعلیا همه کارها را به دست

MADDE YA İMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

292 @irrizaii: 2018

شاه عباس

شاه طهماسب صفوی

چاپها

این کتاب، در سالهای ۱۳۶۸ و ۱۳۸۸، در انتشارات ارغوان تهران، در ۵۴۶ صفحه، همراه با ۲۲ صفحه مقدمه منتشر شده است.

منبع

نوائی، عبدالحسین (۱۳۶۸). شاه طهماسب صفوی، تهران، ارغوان.

شاه عباس

مجموعه اسناد و مکاتبات تاریخی شاه محمد خدابنده و

شاه عباس اول صفوی، به فارسی، به کوشش عبدالحسین نوائی.

کلیات

این کتاب سه جلدی تاریخ مختصری از وقایع ایران، در فاصله سالهای ۹۸۵ تا سال ۱۰۳۸ ق، همراه با اسناد و مکاتبات رسمی است. در این برهه از زمان، دو تن از خاندان صفوی در ایران فرمانروایی داشتند. نخست محمد میرزا، معروف به شاه محمد خدابنده، و دیگری فرزند او، عباس میرزا، که در تاریخ ایران از او به شاه عباس کبیر یاد شده است.

پیکربندی

جلد نخست کتاب به دو دفتر تقسیم شده است. در دفتر اول آن نامه‌های سلطان محمد خدابنده صفوی به سلطان مراد سوم عثمانی و نامه‌های رد و بدل شده میان او و خان احمد گیلانی و کامران میرزا و نامه‌های گوناگون از سلطان عثمانی به شخصیت‌های طرفدار عثمانی، جمعاً ۲۱ نامه و فرمان، آمده است؛ دفتر دوم این جلد تنها دربرگیرنده اسناد سیاسی بخشی از حیات سیاسی شاه عباس، یعنی روابط او با اوزبکان از سال‌های نخستین سلطنت و جنگ و جدال او با امرای اوزبک (همچون عبدالله خان و پسرش، عبدالمؤمن خان)، و جانشینان آنها، دین محمد خان و باقی خان و ولی محمد خان، و سرانجام صلح او با امام قلی خان و ندر محمد خان، در سال ۱۰۳۱ ق، است. در این دفتر، تعداد نوزده نامه و جوابیه مربوط به روابط ایران و سلاطین ماوراءالنهر آمده است. در جلد دوم، از اسناد و نامه‌هایی سخن گفته شده که میان شاه عباس و دو تن از سلاطین

انتقال پایتخت به قزوین، سیاست خارجی، سال‌های پایانی شاه طهماسب مطرح شده است؛ در بخش هفتم کتاب، به ناتوانی شاه طهماسب و ارزیابی پادشاهی او پرداخته و کتاب با اختصاص ضمایم منابع و فهرست اعلام در انتها تمام شده است. این کتاب در شرکت سهامی انتشار تهران، در سال‌های ۱۳۷۷ و ۱۳۹۰، در ۱۰۳۴ صفحه منتشر شده است.

منبع

پارسادوست، منوچهر (۱۳۷۷). شاه طهماسب اول، تهران، شرکت سهامی انتشار.

شاه طهماسب صفوی

مجموعه اسناد و مکاتبات تاریخی همراه با یادداشت‌های

تفصیلی درباره دوران پادشاهی شاه طهماسب صفوی، به

فارسی، به کوشش عبدالحسین نوائی.

کلیات

در این اثر، ۹۸ نامه و جواب نامه و فرمان از دوران سلطنت شاه طهماسب جمع‌آوری شده که یا از شاه طهماسب به دیگران صادر شده و یا جواب نامه‌های اوست و یا این که سلاطین عثمانی به امرای اوزبک و حکام داخلی و غیره نوشته‌اند. از جمله این نامه‌ها بدین قرارند: نامه‌های شاه طهماسب به همایون پادشاه گورکانی هند، نامه‌های رد و بدل شده میان شاه طهماسب و سلطان سلیمان خان و سلطان مراد عثمانی، نامه‌های شاه طهماسب و چند تن از شاهزادگان صفوی به خان احمد گیلانی، نامه برهان نظام‌شاه (حاکم احمدنگر هندوستان) و شاه طاهر، از علمای شیعی که به دربار برهان نظام‌شاه پیوست. تعداد ده فرمان از شاه طهماسب نیز در این مجموعه آمده که شامل فرمان به امیربگ مهرداد، فرمان در بخشیدن مالیات تبریز، فرمان در بخشیدن مالیات، فرمان در باب ملا حسن مذهب، فرمان به محمد خان شرف‌الدین اوغلی در باب پذیرایی از همایون، فرمان به رکن‌الدوله معصوم‌بگ صفوی، چهار فرمان که از شاه طهماسب به صورت سنگ نبشته به دیوارهای مسجد جامع امیر عمادالدین، یر کاشان، هنوز باقی است نموداری از طرز فکر و نحوه حکومت و توجه شاه طهماسب به مردم زمان یا، به اصطلاح، رعایای خود است.

01 Mayıs 2019

شاه عباس در ۱۰۰۰ ق پایتخت خود را از قزوین به اصفهان، که در قلب کشور بود و از دسترس دشمنان به‌ویژه عثمانی‌ها دور بود، انتقال داد. در آن زمان، اصفهان وسعت بسیاری داشت و از گرجستان تا افغانستان گسترده بود. به همین سبب، لشکرکشی علیه ازبکان و کنترل خلیج فارس و امور بازرگانی و دیپلماتیک از آنجا آسان‌تر می‌نمود. شاه‌عباس اصفهان را با ساختمان‌های جدید آراست و تجارت و صنعت را رونق بخشید و با کشورهای اروپایی ارتباط برقرار کرد؛ به طوری که، نام ایران و شاه‌عباس و اصفهان در دورترین ممالک اروپایی نیز شناخته شد و بازرگانان و صنعت‌گران به اصفهان روی آوردند (اثر آفرینان، همان‌جا؛ دایرة‌المعارف فارسی، همان‌جا؛ تهامی، همان‌جا).

شاه عباس فرمانروایی اندیشمند و آگاه به اوضاع و احوال ایران و جهان بود و با استبداد تمام حکومت می‌کرد. شاه‌عباس از فراست و کیاست ذاتی برخوردار و دارای ذوق ادبی و هنری بود و اشعاری بدو نسبت می‌دهند. در دوران حکومت وی ایران، خصوصاً اصفهان، آبادانی و عظمت بی‌سابقه یافت. در بسط امنیت و ساختن ابنیه و تعمیر راه‌ها و ایجاد پل‌ها اهتمام تمام داشت. وی با رعایا و زبردستان به مهربانی رفتار می‌کرد؛ اما، مخالفانش را نیز به سادگی می‌کشت یا از سر راه برمی‌داشت؛ چنان‌که، پسر ارشدش، صفی‌میرزا، را کشت و دو تن از برادرانش را کور کرد و حتی تاج‌بخش خود، مرشدقلی‌خان، را که بر همه امور مسلط شده بود، به قتل رساند و خود را از استیلای او رها کرد (شریفی، ص ۸۶۶؛ تهامی، همان‌جا). شاه‌عباس به شعر و نقاشی و موسیقی توجه داشت و به علما و هنرمندان علاقه می‌ورزید و اشعاری به فارسی و ترکی از او به یادگار مانده است. از جمله فلاسفه، علمای دین و فضیلاهی عهد وی

۲۴۶۴ شاه‌عباس اول صفوی

عباس صفوی، معروف به «شاه‌عباس بزرگ» (حکومت: ۹۹۶-۱۰۳۸ ق)، پنجمین و توانمندترین حاکم صفوی است. پدرش، سلطان محمد خداپنده صفوی (حکومت: ۹۸۵-۹۹۵ ق)، از طرف شاه طهماسب، والی هرات بود و شاه‌عباس نیز در اول رمضان ۹۷۸ ق در آنجا متولد شد و نامش را شاه طهماسب برگزید. مادرش، خیرالنساء، دختر میر عبدالله، حاکم مازندران بود. شاه‌عباس قبل از سلطنت، به «عباس‌میرزا» معروف بود (دایرة‌المعارف فارسی، ذیل «عباس I صفوی»؛ لغت‌نامه، ذیل «عباس اول»). وی در کودکی اسماً حکمرانی خراسان را داشت و علیقلی‌خان شاملو از طرف او زمام امور را در دست گرفته بود و همو بود که در ۹۸۹ ق به اتفاق مرشدقلی استاجلو، حاکم تربت‌حیدری، عباس‌میرزا را در خراسان بر تخت نشاند؛ اما در ۹۹۶ ق، بین این دو سردار قزلباش نزاع و خصومت درگرفت و سرانجام مرشدقلی‌خان، عباس‌میرزا را از اردوی علیقلی‌خان رُیود و او را تحت حمایت قرار داد. وی در همان سال عباس‌میرزا را به قزوین برد و، با توافق همه اعیان دولت، عباس‌میرزا بر تخت سلطنت نشست و سلطان محمد، خود، تاج شاهی را بر سرپوشش گذارد (تهامی، «ذیل عباس صفوی»؛ سیوری، ص ۷۲؛ اثر آفرینان، ذیل مدخل). عباس‌میرزا که پس از سلطنت، شاه‌عباس لقب یافت، هنگام جلوس به تخت پادشاهی هجده ساله بود. در این هنگام ترکان عثمانی بر قسمت عمده‌ای از ولایات غرب ایران استیلا یافته بودند و ازبکان نیز مشغول دست‌اندازی بر خراسان بودند. شاه‌عباس مصلحت وقت را در آن دید که اول با عثمانی‌ها کنار بیاید و به دفع ازبکان بپردازد. از این رو، با عثمانی‌ها صلح کرد و سپس، درصدد دفع ازبکان برآمد و خراسان را از وجود آنها پاک کرد (دایرة‌المعارف فارسی، همان‌جا؛ اثر آفرینان، همان‌جا؛ سیوری، ص ۷۵).

علی اکبر ولایتی ve dğr.; تقویم تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و

ایران، (جلد دوم) تهران: انتشارات امیرکبیر، ISAM DN. 260935

Did Shah 'Abbās I Have a Mediterranean Policy?

01 Haziran 2019

Jose Cutillas
University of Alicante
jose.cutillas@ua.es

Abbas I
010027

04256

Abstract

The past two decades have witnessed tremendous growth in research on Safavid history. Recent developments regarding Safavid international relations have led to the conclusion that during the sixteenth and seventeenth centuries Iran's contacts and links with Europe, including the countries located along the northern shores of the Mediterranean, reached an unprecedented level. However, there has been little or no discussion about a deliberate Safavid policy towards the Mediterranean. This paper offers a review of Spanish documents to show that Shah 'Abbās I may have operated with a clear Mediterranean policy in mind.

Keywords

Safavid Foreign policy – Safavid dynasty – Spanish monarchy – Ottoman Empire – Mediterranean Sea

Introduction

There is a reference in a letter written in 1515 by Pope Leo X (r. 1515-23) to King Sigismund of Poland reporting that the ruler of Rhodes had been approached by the Safavids:

* Special thanks are due to Rudi Matthee for commenting on an earlier version of the paper presented at the Sixth Biennial ASPS Convention in Sarajevo, September 2-6th, 2013, and for his suggestions. This paper was funded as part of a Project Fellowship, "Búsqueda de documentación de la Monarquía Hispánica y la Persia Safaví en los siglos XVI-XVII," ACIE13-01, at the University of Alicante.

... We have been lately advised by letters of the Grand Master of Rhodes that the Sophy, king of Persia, who now for long past had conceived a hatred against the Tyrant of the Turks, had delegated an envoy to him (i.e., to the Grand Master) to say that the latter should use every endeavour to report to all Christians and to stir up them, both kings and princes, to take arms against this same Turk, manfully and courageously, from our side. Because, if he shall perceive us likewise ready and armed for this crisis, he (i.e., the Persian king) promised of his own free will that he on his side likewise would rise and attack that enemy in hostile array, and all the cities formerly belonging to the Christians he would cede to the Christians themselves to hold and possess (Chick, I, p. 15).

This letter, referring to Shah Esmā'il I, the first Safavid ruler, summarizes the strategy the Safavids pursued with Christian Europe in the sixteenth and most of the seventeenth century: the search for a strategic alliance against the Ottomans. The shah's contact with the ruler of Rhodes suggests that the Mediterranean was part of his purview. Does this mean that the Safavids had a strategy that included the Mediterranean basin? Safavid foreign relations have most often been studied in terms of alliances and trade agreements with various European countries. In addition, Safavid Iran's relations with Europe, specifically with Venice, in the early modern period fall into two periods, one based on military alliances, the other focused on trade (Rota, 2002, p. 583). Rudolph Matthee (1999, 2012, 2013) and Luis Gil Fernández developed the commercial aspect with studies on Iran's trade with Europe via the Persian Gulf. With this question in mind, it is, following Gelder and Krstić, necessary to reformulate the traditional concept of the historiography of the Mediterranean regarding Muslims as distant or disinterested in trade and especially diplomacy with Europe. Gelder and Krstić make an argument for the idea that early modern Muslim rulers had a specific diplomacy and a particular way of conducting trade with Europe (Gelder and Krstić, p. 95). Their approach is relevant to the history of Safavid diplomatic and commercial contacts with Europe as well.

In recent years, a number of books, articles and dissertations have examined various aspects of Safavid relations with European states. We even have a detailed and wide-ranging overview of trade activities, foreign policy and military alliances in the Safavid period. Iran's dealings with Europe have been analyzed in various studies published in *Iran and the World in the Safavid Age*, edited by W. Floor and E. Herzog. The study of relations between the Safavids and the Iberian Peninsula especially has seen much progress of late. The Portuguese presence in the Persian Gulf is examined in *Revisiting Hormuz: Portuguese Interactions in the Persian Gulf Region in the Early Modern*

اثر

جامع‌التواریخ*

منابع

شش، رمضان (۱۳۹۱). «مورخان عثمانی»، تاریخ‌نگاری و مورخان عثمانی، ترجمه و تدوین نصرالله صالحی، تهران، پژوهشکده تاریخ اسلام.
Oriente Moderno, Editor-in-chief: Claudio Lo Jacono, Istituto per l'Oriente C.A. Nallino, Rome.

زندگی شاه‌عباس

پژوهشی در باب زندگانی شاه‌عباس اول، اثر لوسین لویی بلان، با ترجمه ولی‌الله شادان.

کلیات

این کتاب، که اصل فرانسوی آن، در پاریس (۱۹۳۲)، منتشر شد، ظاهراً تنها اثر مؤلف درباره ایران و یا اسلام‌شناسی است؛ زیرا، در کتاب کتاب‌شناسی تمدن ایرانی در زبان فرانسه، نام او یک‌بار بیش‌تر نیامده و آن نیز برای معرفی همین کتاب است. از مطالعه کتاب مشخص می‌شود که مؤلف با زبان‌های عربی و ترکی، و به‌ویژه فارسی، بسیار آشنا بوده و بدین سبب به همه دشواری‌ها و پیچیدگی‌های نثر تاریخ عالم‌آرای عباسی*، تألیف اسکندریبگ ترکمان، پی برده و توانسته است استادانه از آن بهره برد. لویی بلان با آشنایی عمیق به زبان فارسی توانسته مطالب مهم و اساسی کتاب تاریخ عالم‌آرای عباسی را استخراج و آن را با کتاب‌های تاریخ عثمانی و هم‌چنین سفرنامه خارجی‌ها تکمیل و از دیدگاه علمی و انتقادی اثری مختصر و سودمند عرضه کند.

پیکربندی

مطالب کتاب، که شامل زندگی شاه‌عباس از تولد تا مرگ اوست، در دوازده فصل تنظیم شده است: فصل نخست با تولد عباس‌میرزا آغاز می‌شود، سپس پادشاهی اسماعیل دوم و سلطان محمد خدابنده و حوادثی که در ایام سلطنت این پادشاه در ایران رخ می‌دهد؛ از جمله جلوس شاه‌عباس در خراسان، حمله عثمان پاشا عثمانی به ایران، شورش ترکمان‌ها و بروز آشوب داخلی در ایران و مرگ حمزه‌میرزا (ولیعهد محمد خدابنده). در فصل دوم، حرکت مرشدقلی خان به قزوین و جلوس شاه‌عباس به تخت شاهی و حوادث سال‌های

آغازین سلطنت شاه‌عباس اول بررسی شده است؛ از جمله مباحث این فصل اشاره به شورش بزرگان، نخستین تهاجم اوزبک‌ها، لشکرکشی شاه‌عباس به خراسان، کشته شدن مرشدقلی خان، نخستین تهاجم عثمانی به ایران، دومین تهاجم اوزبک‌ها و زندانی شدن محمدشاه خدابنده و ابوطالب‌میرزا و طهماسب‌میرزا (پسران او) به دست شاه‌عباس است. از جمله مباحثی که در فصل سوم مطرح شده، صلح با عثمانی، تهاجم سوم و چهارم و پنجم اوزبکان به خراسان، لشکرکشی‌های شاه‌عباس به خراسان برای دفع اوزبکان، لشکرکشی به گیلان و لرستان و برقراری امنیت و آرامش در این ایالات و قتل‌عام نقطویان درخور ذکر است.

در فصل چهارم نیز، ادامه عملیات نظامی شاه‌عباس در برقراری آرامش در ایالات بررسی شده است؛ از جمله لشکرکشی به مازندران و لرستان، درگیری رباط پریان با اوزبکان و آزادسازی مشهد و هرات و شکست اوزبکان، شورش سیدمبارک، والی عربستان (نام قدیمی جنوب خوزستان)، و افشارهای کهگیلویه، انتقال پایتخت از قزوین به اصفهان و رسیدن هیئت شرلی به ایران. در فصل پنجم، از هیئت سفارت آنتونی شرلی و حسینعلی‌بیگ بیات به اروپا، سفارت‌های اوزبکان به دربار شاه‌عباس و سفرهای زیارتی شاه‌عباس به مشهد، اوضاع ماوراءالنهر و تصرف مرو، تصرف بحرین، تغییر سازمان سپاه، لشکرکشی به بلخ و تلفات و خساراتی که سپاه شاهی در این لشکرکشی متحمل شد سخن به میان آمده است. از جمله مباحث مهمی که در فصل ششم مطرح شده است نخستین سفارت آنتونیو دو گوآ (فرستاده فیلیپ سوم، پادشاه اسپانیا) و لشکرکشی‌های شاه‌عباس به غرب و شمال غرب ایران برای بیرون راندن عثمانی‌ها است. لشکرکشی به آذربایجان، آزادسازی تبریز، محاصره ایروان و تصرف ایروان، محاصره بغداد، تسلیم شدن شاهزادگان گرجی، لشکرکشی به قراباغ، حمله به ارزنة‌الروم، نبرد وان نیز از دیگر مباحث این فصل است. فصل هفتم درباره حوادث مربوط به گرجستان و شورش‌های گرجیان و لشکرکشی شاه‌عباس به شیروان و آزادسازی دربند و باکو و شماخی است. در فصل هشتم، ادامه روابط و